

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Årsberättelse om det nordiska samarbetet 2018

Till Finlands delegation
i Nordiska rådet

Bild: norden.org

Omslagsbild: norden.org

Årsberättelsen har upprättats utifrån sammanfattningar som har skickats av ministerier, organisationer och sekretariatet för det nordiska samarbetet.

Förord

År 2018 gjordes utmärkta framsteg i Nordiska ministerrådets arbete. Ordförandelandet Sveriges prioriteter var ett inkluderande, hållbart, innovativt, tryggt och öppet Norden. Digitaliseringen var ett genomgående tema. År 2018 åtog sig Nordiska ministerrådet att främja deklarationen om 5G-samarbete i Norden, som godkändes av statsministrarna. Arbetet för att få de nationella elektroniska identifieringssystemen att fungera över gränserna fick en bra start. Projektet kommer att ge medborgarna stora fördelar. Även arbetet som främjar statsministrarnas vision om Norden som det mest integrerade området i världen fortsatte. Utredningen om mobiliteten färdigställdes och ministerrådet inledde arbetet med att ta fram en handlingsplan som främjar mobiliteten. Gränshinderrådet åtgärdade ett rekordantal gränshinder år 2018.

Ministerrådet öppnade tillsammans med medlemsländerna två nya innovationscenter i Asien: i Singapore och i Hong Kong. Nordiska lösningar på globala utmaningar presenterades bl.a. på COP24-klimatkonferensen i Katowice.

De nordiska statsministrarna träffades två gånger år 2018: i Sverige i maj samt i samband med Nordiska rådets session i Oslo i slutet av oktober. Statsministrarna diskuterade aktuella internationella ärenden, utländska investeringar i kritisk infrastruktur samt digitaliseringen.

Samarbetsministrarna behandlade bl.a. rapporten om lagstiftningsarbetet, arbetet med att revidera strategin för de nordiska ländernas externa profilering och planerna på att informera mer effektivt i Norden om ministerrådets arbete och om de fördelar som arbetet ger medborgarna. De nordiska länderna verkställde det nya ömsesidiga samarbetet i fråga om Agenda 2030. Under året tog vi emot utvärderingen av de åtgärder för att reformera ministerrådet som vidtagits under de senaste åren och konstaterade att det finns anledning att planera fortsatta reformer under den nästa generalsekreterarens mandatperiod. Totalt ordnades fyra gemensamma möten. Inför sammanträdet i september utsågs Paula Lehtomäki till den följande generalsekreteraren från början av mars 2019.

Ministerrådet fortsatte med sina strategiska genomlysningar av olika sektorer. År 2018 färdigställdes Tine Sundtofts genomlysning av miljö- och klimatsamarbetet och Árni Páll Árnasons genomlysning av samarbetet inom socialsektorn.

Helsingfors 12.4.2019

Anne Berner
Minister för nordiskt samarbete

Innehållsförteckning	
Förord	3
POLITISKA RIKTLINJER OCH UTRIKESÄRENDEN	5
Statsministrarnas samarbete	5
Samarbetsministrarnas samarbete	6
Samarbete inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik	6
Samarbete i utvecklingsfrågor	7
Regionalt samarbete: Baltikum och nordvästra Ryssland	8
Arktiskt samarbete	8
Varumärkesetablering och landsbildssamarbete	8
SEKTORSAMARBETE	10
Kultursamarbete	10
Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet	11
Miljö och klimat, COP22	12
Näringslivs-, energi- och regionalpolitik	14
Ekonomi- och finanssektorn	17
Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn	18
Social- och hälsovårdspolitik	20
Jämställdhetssamarbete	21
Samarbete om arbetslivet	22
Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete	23
Digitalisering	25
ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE	26
Gränshinderarbetet	26
Hållbar utveckling	28
Konsumentfrågor	29
Trafik	29
Kommunfrågor	29
Gränssäkerhet	30
Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inklusive samarbetet	30
kring invandring och flyktingar	30
Samarbete kring integrationen av invandrare och flyktingar	31
Arbete mot människohandel	31
Samarbete inom räddningstjänsten	32
Polissamarbete samt polis-, tull- och narkotikasamarbete	35
Samarbete i samefrågor	36
Ungdomssamarbete	36
Främjande av svenska språket	38
BILAGOR	40
Nordiska ministerrådets budget 2018	40
Nordiska möten, seminarier och konferenser 2018	41

POLITISKA RIKTLINJER OCH UTRIKESÄRENDEN

Statsministrarnas samarbete

Norges, Finlands, Danmarks, Islands och Sveriges statsministrar på sommarmötet i Örnsköldsvik.

Bild: Viktor Svedberg/Swedish Government Offices/norden.org

När de nordiska statsministrarna sammanträdde i Örnsköldsvik i maj gav de startskottet till ett ambitiöst nordiskt samarbete inom 5G. Uppföljningen av den deklaration som antogs på mötet gavs i uppgift till de ministrar i Nordiska ministerrådet som ansvarar för digitaliseringen. Även de baltiska länderna medverkar i ministerrådet för digitalisering (MR-Digital).

I slutet av oktober deltog statsministrarna i flera möten i anslutning till Nordiska rådets session i Oslo. De samlades till toppmöte vid Nordiska rådets plenarförsamling, där huvudrubriken var "De nordiska ländernas förmåga att möta andra länders försök att påverka våra samhällen och demokratiska processer". På statsministermötet behandlades utländska investeringar i kritisk infrastruktur och internationella ärenden. Dessutom träffade statsministrarna de självstyrande områdenas ledare, Nordiska rådets president och Nordiska ministerrådets generalsekreterare. På mötet tog statsministrarna emot handlingsplanen för 5G-samarbetet och fattade beslut om att slå fast ett tidschema för projektet vars mål är att få de nationella elektroniska identifieringssystemen att fungera över gränserna.

Samarbetsministrarnas samarbete

På de nordiska samarbetsministrarnas agenda stod en fortsättning av arbetet med reform av Nordiska ministerrådet. En diskussion om förväntningarna på det fortsatta samarbetet inleddes i juni. Ämnet togs åter upp på sammanträdet i oktober, där den tillträdande ordföranden ställde upp som mål att den vision som bär samarbetet revideras år 2019. Dessa förslag har samband med övergången till fleråriga ramar för budgetplaneringen. Utredningen av möjligheterna för ett nordiskt lagstiftningssamarbete som ministrarna låtit göra blev färdig i februari, och beslut fattades om att fortsätta samarbetsprogrammet för integrering av flyktingar och invandrare. Vidare inleddes genomförandet av det nya programmet Generation 2030. Programmet anknyter till målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 i Norden. Gränshinderrådets arbete med det förnyade mandatet under perioden 2018–2021 inleddes. Under sitt första verksamhetsår åtgärdade rådet ett rekordantal gränshinder.

Vidare förde ministrarna en tematisk diskussion om Nordiska ministerrådets internationella samarbete. Utredningen om utvecklingen av nordiska riskfinansieringsmekanismer för småföretag som är i ett tidigt tillväxtskede blev färdig och behandlingen av utredningen fortsätter i sektorråden.

De självstyrande områdena i Norden – Åland, Färöarna och Grönland – deltog aktivt i verksamheten i Nordiska ministerrådets olika rådssammansättningar inom ramen för Helsingforsavtalet och enlighet med Ålandsdokumentet från 2007, som förordar en så fullvärdig medverkan som möjligt. De självstyrande områdenas inbördes samordning fortsatte 2018.

Samarbete inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har utvidgats och utvecklats under de senaste åren. Genom samarbetet stärker de nordiska länderna säkerheten i sina respektive områden och ökar sitt inflytande i frågor som gäller att främja den internationella säkerheten. År 2018 var Sverige ordförande för det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. Parallellt med det etablerade FN- och representationssamarbetet har det under den senaste tiden tagits upp nya samarbetsteman, bland annat säkerheten i Östersjön, 29+2-samarbetet med Nato och främjande av EU-NATO-samarbetet. I och med Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd framhövdes i samarbetet 2018 i synnerhet de nordiska ländernas roll då det gäller att stödja FN:s generalsekreterare och främja FN:s reformprocess. Norden strävar efter att ytterligare stärka sin röst i FN. De nordiska länderna fortsatte sin utrikes- och säkerhetspolitiska dialog med tredje länder, i synnerhet de baltiska länderna och USA.

År 2018 var Norge ordförandelandet för **det nordiska försvarssamarbetet**, Nordefco. Det främsta resultatet av arbetet år 2018 var att Nordefcos långsiktiga styrdokument, dvs. dess vision, reviderades. Under sin period som ordförande för Nordefco 2018 fortsatte Norge delvis arbetet med de teman inom logistik- och försörjningsberedskapssamarbete som Finland initierat, men introducerade dessutom initiativ om samarbete i fråga om rymden och obemannade farkoster som nya prioriteter. Om dessa ämnen utarbetades två separata utredningar, och en fördjupning av samarbetet diskuteras utifrån utredningarna år 2019. Andra prioriteter år 2018 var diskussionen om beredskapen i de nordiska länderna och kartläggningen av den samt åtgärder för att befästa den försvarspolitiska dialogen i Norden.

På försvarsministermötet i Oslo hösten 2018 undertecknade Finlands, Sveriges, Norges och Danmarks försvarsministrar samt Islands utrikesminister Nordefcos handling för långsiktig politisk styrning ”*Nordic Defence Cooperation Vision 2025*”. Förra gången gavs riktlinjer om det nordiska försvarssamarbetets långsiktiga mål i Vision 2020, som utkom år 2013. Vision 2025 har som mål att utifrån gemensamma säkerhetssynpunkter och genom effektivt och kostnadseffektivt samarbete förstärka det nationella försvaret i respektive land och ländernas förmåga att agera tillsammans under fred, kris och konflikt. Visionen har breddats så att den också omfattar kriser och konflikter, vilket representerar en ny målnivå i det nordiska försvarssamarbetet.

Ett samförståndsavtal om projektet NORECAS, som handlar om utbyte av luftlägesinformation, undertecknades i november 2017. År 2018 bereddes ett tekniskt dokument som flygvapencheferna undertecknade under senare halvåret 2018.

De nordiska länderna har varit föregångare inom militär mobilitet. På det praktiska planet bland annat undertecknade länderna ett samförståndsavtal om förenklat tillträde för militära trupper (*Easy Access*) år 2016. Efter detta fortsatte arbetet genom att utveckla ett koncept för reservlandningsplatser, *Alternate Landing Base*, och underteckna ett tekniskt dokument om verksamheten år 2017. År 2018 beslutade de nordiska ministrarna att inleda arbetet med att utvidga konceptet med alternativ landningsbaserings så att det också omfattar beväpnade flygplan.

Inom materielprojekten fortsatte upphandlingen av en samnordisk stridsuniform. De nordiska länderna har förberett gemensam upphandling av en stridsuniform (*Nordic Combat Uniform, NCU*) sedan år 2015. Värdet av den gemensamma upphandlingen är cirka 200 miljoner euro. Detta är den första upphandlingen av försvarsutrustning som Finland, Sverige, Norge och Danmark genomför.

Samarbete i utvecklingsfrågor

De nordiska utvecklingsministrarna sammanträdde under ledning av minister Lövin från Sverige och minister Astrup från Norge i samband med Nordiska rådets 70 session i Oslo i slutet av oktober. Sammanträdet huvudtema var de mänskliga rättigheternas, demokratis och rättsstatens tillstånd. Diskussionen fördes utifrån ett inledningsanförande av FN:s biträdande högkommissarie för mänskliga rättigheter Kate Gilmore.

Nordiska utvecklingsfonden (NDF) stödjer det globala klimatarbetet

Nordiska utvecklingsfonden NDF fortsatte sin verksamhet utifrån fondens strategi som antogs 2015. Det huvudsakliga syftet med NDF:s verksamhet är fortfarande att stödja utvecklingsländerna när det gäller att dämpa klimatförändringen och anpassa sig till den. I slutet av 2018 hade NDF 85 projekt på gång i 16 länder. I enlighet med sin strategi har NDF satsat särskilt på att utveckla samarbetet med den privata sektorn år 2018. Detta mål präglade de nya projektbesluten. Under året godkände NDF:s direktion nio projekt med en sammanlagd finansiering på 47,15 miljoner euro. Av dem allokerades 82 procent (38,15 miljoner) euro till projekt inom den privata sektorn bl.a. i form av lån och placeringar. Endast 9 miljoner euro allokerades som finansiering av gåvokaraktär till internationella utvecklingsbankers klimatprojekt, som tidigare utgjort en prioritet för NDF:s verksamhet (år 2017 utgjorde denna finansiering av gåvokaraktär 31,3 miljoner euro). De projekt som godkändes år 2018 uppskattas minska koldioxidutsläppen med 2,3 miljoner ton, vilket motsvarar tre miljoner flygresor mellan Helsingfors till Paris tur och retur.

Det nordiska samarbetet i utvecklingsbankerna

De nordiska länderna verkar i samma röstningsgrupp i Världsbanken och i de regionala utvecklingsbankerna (Afrikanska utvecklingsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, Latinamerikanska utvecklingsbanken). Som en helhet är utvecklingsbankerna mycket stora globala utvecklingssamarbetsaktörer. I dessa bankers röstningsgrupper, som också har medlemmar från andra länder, är det nordiska samarbetet omfattande och regelbundet då det gäller att skapa en ståndpunkt.

Regionalt samarbete: Baltikum och nordvästra Ryssland

Nordiska ministerrådet fortsatte att bedriva en aktiv samarbets- och samordningsverksamhet med de övriga nordliga regionala råden och de regionala strukturerna, inklusive EU:s Östersjöstrategi och den nordliga dimensionens politik. Även det nära samarbetet med de baltiska länderna fortsatte bland annat i det nya ministerrådet för digitalisering, MR-Digital. Under ledning av ordförandelandet Sverige vidtogs åtgärder för att öka samarbetsområdena och -formerna ytterligare. Även samarbetet med de västliga grannarna fortsatte. Nordiska ministerrådet fortsatte verkställandet av det år 2016 reviderade samarbetsprogrammet som genomförs i nordvästra Ryssland.

Arktiskt samarbete

År 2018 godkände samarbetsministrarna det nya arktiska samarbetsprogrammet för åren 2018–2021 och verkställandet av programmet började samma år. Det huvudsakliga målet för programmet är hållbar utveckling inom det arktiska området. Det grundar sig på målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling och tillämpar dem i det arktiska sammanhanget. Programmet operationaliseras under fyra teman: "Peoples; Planet; Prosperity; Partnerships".

Varumärkesetablering och landsbildssamarbete

Norden är enligt många indikatorer världens bästa områdesvarumärke. Varumärket har mer eller mindre av sig självt utvecklats till vad det är i dag, utan några strategiska och målmedvetna gemensamma insatser, bortsett från många representationers och sektorer separata projekt.

Strategin för den nordiska profileringen av Nordiska ministerrådet för 2015–2018 färdigställdes i slutet av 2014. Målet med strategin är att *stärka Norden och de nordiska ländernas konkurrenskraft och internationella inflytande*. De nordiska styrkorna har i strategin definierats enligt följande:

- **Öppenhet** och en tro på allas rätt att framföra sina åsikter
- **Tillit** till varandra och också till samhällets ledare
- Nytankande med satsningar på kreativitet och **innovationer**
- Hållbar förvaltning av naturen och **utveckling av dess resurser**
- Medmänsklighet, **tolerans** och övertygelsen om alla människors lika värde.

År 2018 fokuserade arbetet tillsammans med den utsedda partnern inom marknadskommunikation på att implementera strategin. Särskilda satsningar gjordes på produktion av innehåll till webbplatsen (thenordics.com) och den digitala verktygslådan (https://thenordics.com/public_toolbox) som introducerades under första halvåret 2018.

År 2018 vidareutvecklades konceptet *Traces of North*, och ute i världen sökte man spår som de nordiska länderna lämnat. En utgångspunkt för profileringsarbetet har varit att berätta om de nordiska "spåren" ute i världen i stället för att presentera de nordiska länderna eftersom detta skulle överlappa med det landsbilda- arbete som medlemsländerna redan gör. På webbplatsen behandlas därför spår av olika slag, till exempel människor, fenomen, uppfinningar eller byggnader.

ÅR 2018 genomfördes två finansieringsansökningar (så kallade Open Calls) till nordiska beskickningar och andra aktörer. Totalt 31 projekt av 96 ansökningar fick finansiering under året.

Våren 2018 utvärderades resultaten av genomförandet av strategin åren 2015–2018. På det allmänna planet hade arbetet med varumärkesetableringen fått en bra start. Samnordiska projekt har genomförts runt om i världen. Samtidigt konstaterade man att arbetet först är i det inledande skedet. Effektiv varumärkesetablering tar flera år i anspråk och frågan ska behandlas långsiktigt.

År 2018 godkände Nordiska ministerrådet en uppdatering av strategin för åren 2019–2021 (<https://www.norden.org/fi/node/33802>). Den uppdaterade strategin påbörjade projektets tredje skede, det s.k. aktiveringsskedet, under vilket avsikten är att:

1. producera fler verktyg för parternas bruk,
2. utveckla nya koncept som kan användas för att föra dialog och
3. kommunicera mer om projektet i de nordiska länderna och engagera de nordiska aktörerna starkare för projektet.

I rådet leds verkställandet av strategin av en koordinator för nordisk profilering, som i sitt arbete stöds av en rådgivande referensgrupp som består av representanter för länderna.

SEKTORSAMARBETE

Kultursamarbete

Det viktigaste projektet under Sveriges ordförandesperiod var det kulturpolitiska toppmötet i Malmö i början av maj. I konferensen deltog cirka 160 kommunala, regionala och nordiska aktörer inom kulturpolitik för att diskutera de framtida utmaningarna inom kulturpolitiken och kopplingarna mellan olika förvaltningsnivåer inom kulturpolitik.

I anslutning till toppmötet publicerade kulturministrarna en gemensam deklaration där de uttryckte sin avsikt att ingripa i de missförhållanden som #metoo-kampanjen lyft fram och att fortsätta diskussionen inom kultursektorn också på nordisk nivå.

På sitt andra möte under året beslutade de nordiska kulturministrarna att fortsätta med de gemensamma presentationerna av den nordiska kulturen. Projektkonceptet vidareutvecklades utifrån utvärderingen av temaåret *Nordic Matters*, som ordnades 2017 i Southbank Centre i London. Ansökningsförfarandet inleddes i november och inbjudan skickades till de nordiska beskickningarna runt om i världen. Under första halvåret 2019 väljs ett eller flera projektförslag till genomförande före utgången av år 2021. I budgeten för 2019 avsattes 5 miljoner danska kronor (ca 670 000 euro) av samarbetsministrarnas strategiska finansiering till kulturministerrådet för denna helhet.

De nordiska kulturministrarna möttes i anslutning till Nordiska rådets session i Oslo. På mötets agenda stod de internationella presentationerna av den nordiska kulturen och kulturens betydelse för livskraften hos små minoritetsspråk. Bild: Sara Johannessen/norden.org

Samarbetet mellan länderna i Norden och Baltikum förstärktes genom att på ordförandelands initiativ ordna gemensamma seminarier om användningen av medier bland barn och unga och om hållbar utveckling

inom arkitektur och design. Dessutom inleddes ett gemensamt utvecklingsprojekt som anknyter till integrationen via kulturverksamhet.

Andra teman under Sveriges ordförandeskapsperiod var yttrandefrihet och öppenhet. Bl.a. ordnades en internationell konferens om fristäder för konstnärer och författare som utsätts för förföljelse och ett möte för de nordiska riksarkiven.

Utifrån rapporter av det nordiska kulturpolitiska forskningscentret *Kulturanalys Norden* ordnades i början av året i Stockholm en konferens om jämlikhet, inkludering och integration i det nordiska kulturlivet. Nästan 400 experter i kultursektorn deltog i konferensen.

Under det sista året för projektet "*Flerspråkighet och mångfald som en resurs på kulturfältet – sysselsättning och integration i Norden genom litteraturen*", som är ett underprojekt till prioritetsprojektet "*Ett innovativt och öppet Norden med välmående människor 2020*", gjordes utredningar om litteratur på samiska och kurdiska i Norden. Projektets avslutande seminarium ordnades på kulturcentrumet för Finland och Sverige Hanaholmen i slutet av oktober. Projektet samordnades av tjänsten Kultur för alla.

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

Huvudtemat för Sveriges ordförandeskapsperiod *Ett inkluderande, hållbart och innovativt Norden* fick god synlighet inom utbildnings- och forskningsområdet. Sverige hade som mål att öka det nordiska mervärdet i förhållande till den nationella och europeiska verksamheten samt att utveckla det nordiska samarbetet strategiskt.

Den strategiska utvecklingen av utbildnings- och forskningsområdet, som inletts år 2017, fortsatte under 2018. På undervisningsministrarnas möte i Stockholm i april diskuterade ministrarna det strategiska utbildningspolitiska samarbetets framtid och prioriteringar, utnyttjandet av existerande strukturer, distributionen av information och utbytet av erfarenheter. Vidare diskuterade ministrarna styrningen av högskolorna och undertecknade ett avtal om fortsättningen av avtalet om antagning till högskoleutbildning. Vid den inofficiella middagsgenombesöket utbytte ministrarna erfarenheter om aktuella frågor, till exempel om förebyggande av utslagning samt om integration och småbarnspedagogik.

Ministerrådets sekretariat och Sverige fortsatte behandlingen av den forskningspolitiska redogörelsen som gavs året innan. Utifrån linjedragningarna i redogörelsen antog ministrarna prioriteringarna för utvecklingen av forskningssamarbetet, där NordForsk utgör den mest centrala delen av det nordiska forskningspolitiska samarbetet och dess finansiering.

Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning sammanträdde fyra gånger, och det centrala i arbetet var:

- beredningen av det nya samarbetsprogrammet med målet att programmet antas vid ministermötet år 2019 och presenteras för Nordiska rådet på hösten 2019,
- godkännandet av Nordplus-programmet för åren 2018–2022,
- åtgärder för att inleda omorganiseringen av språksamarbetet samt
- verkställighet och uppföljning av ordförandeskapsperiodens projekt.

Undervisningsministeriernas kanslichefer sammanträdde i september för att diskutera aktuella utmaningar inom utbildningspolitik. Mötets teman var tillgången till lärare och digitaliseringen av utbildningen. Samma teman behandlades också på mötet för utbildningsstyrelsernas direktörer i augusti.

Miljö och klimat, COP22

Tine Sundtoft utarbetade en övergripande utvärdering av miljösamarbetet. Bild: regeringskansliet.se/norden.org

Det nya handlingsprogrammet för miljö- och klimatsamarbetet (2019–2024) blev färdigt i somras. Miljö- och klimatministrarna (MR-MK) antog programmet i augusti och det har lagts ut på webbplatsen Norden.org¹. Handlingsprogrammet har fem teman: cirkulär ekonomi, klimat och luft, kemikalier – miljö och hälsa, biologisk mångfald, hav och kust. Med anknytning till det nya handlingsprogrammet gjordes också ändringar i arbetsgrupperna i miljösektorn, och deras antal minskade. Största delen av arbetet i miljösektorn och verkställandet av handlingsprogrammet sker i arbetsgrupperna. De gamla arbetsgrupperna fortsatte sin goda och aktiva verksamhet år 2018, och de projekt och seminarier som grupperna leder främjade de nordiska ländernas mål såväl nationellt som inom EU och på global nivå.

Under det första halvåret 2019 inleder sex arbetsgrupper sitt arbete. Deras arbetsprogram bereddes år 2018. Dessa sex arbetsgrupper är:

¹ På svenska: <http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1268536&dswid=-3552>
På finska: <https://www.norden.org/fi/publication/ymparisto-och-ilmastoalan-pohjoismainen-yhteistyohjelma-2019-2024>

- Nordisk arbetsgrupp för cirkulär ekonomi NCE (de förutvarande grupperna HKP och NAG)
- Nordisk arbetsgrupp för klimat och luft NKL (de förutvarande grupperna KOL och NOAK)
- Nordisk arbetsgrupp för kemikalier, miljö och hälsa NKE (den förutvarande gruppen NKG)
- Nordisk arbetsgrupp för biologisk mångfald NBM (den förutvarande gruppen TEG)
- Nordisk arbetsgrupp för hav och kust NHK (den förutvarande gruppen HAV)
- Nordisk arbetsgrupp för miljö och ekonomi NME, gemensam med finanssektorn (den förutvarande gruppen MEG)

Tine Sundtoft presenterade sin **övergripande utvärdering av det nordiska miljösamarbetet** ("genomlysning") för miljö- och klimatministrarnas möte i april. Genomlysningen består av tolv rekommendationer. Ministrarna beslutade att inledningsvis prioritera genomförandet av tre rekommendationer: Etablering av ett plastforum (nr 3), främjande av grön offentlig upphandling (nr 8) och utveckling av en grön finansmarknad (nr 9). Planeringen av projekt som stödjer genomförandet inleddes sommaren 2018 och projekten genomförs år 2019.

En fråga som fortfarande var starkt aktuell år 2018 var ansamlingen av plaster inklusive mikroplaster i havet och miljön. Beslut fattades om att fortsätta miljösektorns **plastprogram** under de två följande åren.

Utveckling av den internationella miljöförvaltningen har länge varit en prioritet för Finland och en del av förändringen av den globala verksamhetsmiljön. År 2018 beslutade Nordiska ministerrådet på Finlands initiativ att inleda ett projekt för att utvärdera läget inom den internationella miljöförvaltningen. Syftet är att samla in grundläggande information för den fortsatta utvecklingen av den internationella miljöförvaltningen och fatta beslut om alternativa lösningar och stödja det samnordiska påverkansarbetet i den internationella miljöpolitiken. Reformen av miljöförvaltningen diskuteras på det internationella planet bl.a. på FN:s miljömöte (*UN Environment Assembly*) som ordnas i mars 2019 samt i FN:s generalförsamling, som behandlar den franske presidenten Emmanuel Macrons initiativ *Global Pact for the Environment*.

Nordiska ministerrådets klimatförhandlingsarbetsgrupp (NOAK) främjade det nordiska klimatsamarbetet genom att aktivt delta i **internationella klimatmöten**. Gruppen utarbetade också utredningar och ordnade möten om klimatavtalet på partsmötet i Katowice i december. På klimatkonferensen i Bonn, som föregick mötet i Katowice, ordnade NOAK flera sidoevenemang och delade ut information om det nordiska klimatarbetet vid sin presentationsdisk. Under de två veckorna i Katowice ordnade ministerrådet flera evenemang i de nordiska ländernas paviljong. NOAK deltog i arrangemangen och ansvarade t.ex. för ett evenemang där deltagarna diskuterade hur ursprungsfolkens traditionella kunskap skulle kunna användas i klimatarbetet. Dessutom beredde NOAK de nordiska ministrarnas uttalande i Katowice om att höja ambitionsnivån inom klimatarbetet. Ministrarna undertecknade uttalandet på ministerveckan på mötet i Katowice.

Annat samarbete inom miljöministeriets förvaltningsområde

Parallellt med NMR-arbetet har miljöministeriets förvaltningsområde ett regelbundet samarbete och regelbundna kontakter i många ärenden. De centrala samsamarbetsmötena för ämbetsverken som svarar för områdesplaneringen och byggandet är de årliga *Planmöte* och *Nordisk Byggmyndighetsmöte* (NBM). Specialfrågor inom byggande, såsom frågor som gäller fukt, vatten och bränder i byggnader behandlas vid regelbundna möten. Inom byggandet och planeringen av områdesanvändningen håller de nordiska länderna kontakt gällande bland annat lagstiftningen om havsområdesplaneringen, standardiseringen och stadsplaneringen. Slutrapporten för den fleråriga samnordiska utredningen om produktgodkännandet för byggprodukter som kommer i kontakt med dricksvatten blev färdig.

På sitt möte i maj gav Finlands, Islands, Norges och Sveriges ministrar som ansvarar för byggandet en deklARATION i syfte att främja arbetet för enhetliga föreskrifter och standarder för byggande i Norden. Enligt Nordiska ministerrådets uppskattning skulle detta effektivisera verksamheten i byggbranschen och öka arbetets och byggprodukternas mobilitet. Deklarationen är en fortsättning på de nordiska statsministrarnas tidigare publicerade vision om att göra Norden till världens mest integrerade område. Samtidigt ombads Nordiska ministerrådets generalsekreterare att förstärka samordningen och interaktionen. Utöver byggbestämmelserna behandlade mötet också bland annat byggsektorns klimateffekter och digitalisering. År 2018 har samarbetet ökat i fråga om byggnadernas tillgänglighet och på delområdet för hållbart byggande. I området för standardisering har Finland föreslagit samarbete bland annat i fråga om EU:s standarder för planering av bärande konstruktioner. Det nordiska samarbetet i frågor som gäller den byggda miljöns tillgänglighet har fortsatt genom deltagande i svenska *Boverkets* projekt för att inleda (nordisk) tillgänglighetsundersökning.

Ordförandeskapet i arbetsgruppen för [Köpenhamns oljebekämpningsavtal](#)^[1], som är ett samnordiskt avtal, övergick till Finland. Mandatperioden är två år. Sammanlagt 17 larm-, bords- och andra maritima övningar ordnades på olika havsområden i den ordning som registrerats i avtalets [handbok](#). Avtalet har en halvtidssekreterare som stöds av NMR:s miljösektor. Uppdraget cirkulerar mellan länderna och innehas nu av Sverige. För Finlands del överfördes oljebekämpningsuppdrag och representationen i avtalet från miljöförvaltningen till inrikesministeriets förvaltningsområde.

NEFCO

Den viktigaste nyheten om det nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO var att bolaget ackrediterades till Gröna klimatfonden (*Green Climate Fund GCF*) som den första nordiska aktören. Huvudvikten i verksamheten låg fortfarande på Europa, men i enlighet med avtalet om utvidgning av verksamhetsområdet har verksamheten i begränsad omfattning även utvidgats till andra områden. Ändringen stärker synergierna mellan många fonder som förvaltas av NEFCO och dess grundkapital. År 2018 fick NEFCO överta förvaltningen av sju nya fonder. NEFCOs verksamhet har inriktats på åtgärder och projekt som anknyter till klimatförändringen. Mot slutet av året inleddes en process för att rekrytera en ny verkställande direktör. Processen slutförs år 2019.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Näringslivs- och innovationspolitik

Ministermötet hölls i maj i Stockholm. Mötets centrala teman var artificiell intelligens, digitalisering, konkurrenskraftig grön trafik och turism.

På mötet presenterades Vinnovas rapport om artificiell intelligens i näringslivet i Sverige. Vinnovas rekommendation var att Sverige skulle utarbeta en nationell strategi. Direktör Olli Koski berättade om Finlands strategi för artificiell intelligens. Beslut fattades om att följa upp det nordiska samarbetet för att utnyttja digitaliseringen på de följande ministermötena. Som områden för samarbete identifierades bland annat dataetik, data som en strategisk resurs, de tillväxtpotentialer som artificiell intelligens medför samt distribution av

[1] Avtal mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samarbete gällande bekämpning av havsförorening på grund av olja eller andra skadliga substanser. (Undertecknat i Köpenhamn 29.3.1993)

bästa förfaranden och resultat av pilotprojekt. De nordiska experterna på artificiell intelligens i relevanta politiksektorer kallas samman för att utbyta erfarenheter och diskutera samarbetsmöjligheter.

Projektet *Nordic Smart Government 3.0* antogs som en samarbetsform i området för digitalisering. Projektet bidrar till genomförandet av uttalandet om ökat samarbete i området för digitalisering mellan Norden och Baltikum, som gavs år 2017. Programmet har startat.

På mötet hördes en presentation av Nordic Innovation om samarbete inom gröna transporter och mobilitet. Ärendet har tidigare också varit på agendan för MR-DIGITAL. MR-Digitals teman anknyter på många sätt också till MR-Närings ärenden. Ministermötet stödde trafikinitiativet och önskade att generalsekreteraren säkerställer att projektet genomförs. Vid lunchsamtalet presenterades de finska och svenska näringsministrarnas initiativ om certifiering av råvaror.

Betydande projekt inom närings- och innovationsområdet 2018

Beredningen av det nordiska turismprogrammet, ANM och Visit Finland

Rapporten Nordic Tourism Policy Analysis: Island har ledningsansvaret, en utredning gjordes som köpt tjänst åren 2017–2019 med NMR:s finansiering om organiseringen, tyngdpunkterna, möjligheterna och utmaningarna inom den nordiska turismpolitiken separat för varje stat och tillsammans. Rapporten fungerat som ett bakgrundsdokument för uppgörandet av det nordiska turismprogrammet våren 2019. I anslutning till detta beaktas bl.a. behoven i företag av olika storlek, innovationer, digitaliseringen, marknadsföringssamarbetet på fjärran marknader, hållbarhet, turistområdenas utveckling, statistikföring och forskning, framtidsutsikter samt samarbete på olika nivåer och över sektorsgränserna.

Ad hoc-arbetsgruppen för turism, ANM och VF

Nordic Tourism Working Group: år 2018 grundades en inofficiell turismarbetsgrupp för ministerier, Visit-organisationer och andra relevanta parter som tas med i verksamheten på separat beslut. Planen är att göra arbetsgruppens ställning och roll officiell år 2019.

Nordic Smart Government 3.0 (7/2018-6/2020)

Projektets mål är att göra ekonomiförvaltningen i sm-företag enklare med hjälp av digitaliseringen. De nationella teamen består av medlemmar i NSG-arbetsgrupperna och företrädare för intressentgrupper i den offentliga och den privata sektorn. Patent- och registerstyrelsen, skatteförvaltningen och statskontoret har tillsatt ett NSG3 Finland-projekt. I november ordnades ett evenemang som presenterade projektet för intressentgrupperna i Helsingfors. I januari 2019 inleddes samtal om flera nya försök.

Mot slutet av året diskuterades ett reformförslag som lämnats av Nordiska ministerrådets generalsekreterare och om huvudtemana för Islands ordförandeskapsperiod: unga, hållbar turism och havet – blå tillväxt.

Energipolitik

Ministermötet ordnades i Lund i maj. Mötet ordnades i anslutning till de internationella konferenserna Clean Energy Ministerial (CEM9) och Mission Innovation (MI). I konferenserna deltog energiministrarna från alla G20-länder och alla nordiska länder tillsammans med experter från hela världen. Detta erbjöd ett unikt tillfälle att presentera de nordiska ländernas klimatsmarta energilösningar.

Energiministrarna beslutade att skicka ett brev till organisationerna i näringslivet. I brevet ber ministrarna om förslag på hur exporten av nordisk energiteknik och nordiska systemlösningar kan förstärkas. Tanken är i linje med rapporten om det nordiska energisamarbetet som Jorma Ollila lämnade till ministerrådet år 2017.

Ett av förslagen i rapporten gällde en samnordisk exportstrategi där organisationerna inom handeln och näringslivet skulle ha ledningsansvaret.

Ministrarna bekräftade år 2018 att det första årliga elmarknadsforumet kommer att ordnas. Syftet med forumet är att kalla samman aktörer och beslutsfattare i energisektorn med uppdraget att utforma en vision för den nordiska elmarknaden. Även denna åtgärd ingår i Jorma Ollilas rapport om utvecklandet av det nordiska energisamarbetet.

De nordiska energiministrarna gav en deklARATION som tog starkt ställning för en utveckling mot en mer hållbar energiproduktion med utgångspunkt i klimatavtalet i Paris 2015 och de globala hållbarhetsmålen. Ministrarna lovade bland annat att fortsätta utveckla Norden som en föregångsregion vad gäller integrering av förnybar energi, lösningar kring energieffektivitet och klimatsmart energi. Målet är att säkerställa att regionen fortsatt har de mest integrerade och intelligenta klimatsmarta energilösningarna. De nordiska energiministrarna lovade att stärka Nordens globala ledarskap inom klimatsmart energi. Även energiforskningen lyftes fram i deklARATIONEN. DeklARATIONEN hade en stark anknytning till de internationella ministermötena *Clean Energy Ministerial (CEM9)* och *Mission Innovation (MI-3)*, som ordnades i maj i Köpenhamn och Malmö.

Betydande projekt inom det energipolitiska samarbetet 2018

Verkställandet av den genomlysning av det nordiska energisamarbetet som Jorma Ollila gjorde 2017 fortsatte år 2018. En del av förslagen i rapporten har redan förverkligats, till exempel det första elmarknadsforumet i november 2018, en intensifiering av samarbetet i EU-ärenden, informationsutbyte på hög ämbetsmannanivå om den nationella energipolitikens utvecklingsinriktningar i oktober 2018 och en utvidgning av samarbetet inom energiforskningen.

Elmarknadsgruppen (EMG) inledde arbetet för att skapa en ny vision för den nordiska elmarknaden. Den nya visionen och stegen för att förverkliga den var huvudtemat för det första elmarknadsforumet, som ordnades i december, och för verkstaden som föregick forumet i mars. I elmarknadsforumet deltog cirka 70 representanter för olika intressentgrupper. De deltagande parterna fortsätter visionsarbetet och ett förslag till ny vision presenteras för energiministrarna på ministermötet år 2019. EMG strävar efter att påverka att EU:s kommande förslag om en inre marknad för elektricitet är fördelaktiga för de nordiska länderna genom att presentera gruppens gemensamma uppfattningar till parlamentets rapportör och samordna uppfattningarna i rådets behandling.

Arbetsgruppen för förnybar energi behandlade på sina möten beredningen och verkställandet av andra direktivet för förnybar energi med perspektiv på det nordiska samarbetet. Gruppen diskuterade även framstegen och åtgärderna inom ramen för det gällande direktivet. Arbetsgruppen inledde ett utredningsprojekt som gäller effekterna av decentraliserad energiproduktion i Norden.

Regionalpolitik

Under Sveriges ordförandeskapsperiod ordnades mötet för de ministrar som ansvarar för regional utveckling i Kiruna i juni. Ministrarna diskuterade digitaliseringens möjligheter och utmaningar, erfarenheterna av decentralisering av statliga arbetsplatser samt gränsöverskridande samarbete.

De diskuterade även turismen, som är ett särskilt väl lämpat område för nordiskt samarbete. Utmaningen är att turister från fjärran länder i allmänhet upplever Norden som ett enhetligt område och kan inte alltid skilja på de fem nordiska länderna.

Centrala projekt inom regionutvecklingssektorn 2018

Halvtidsrapporten om det nordiska regionpolitiska samarbetsprogrammet för åren 2017–2020 behandlades under det senare halvåret. Nationella och regionala myndigheter från alla länder och självstyrande områden samt företrädare för de nordiska gränsområdeskommittéerna deltog i verkställigheten av samarbetsprogrammet.

Samarbetsprogrammet genomförs i tre arbetsgrupper som har följande prioriterade områden: Hållbar utveckling av landsbygden och regionerna, Innovativa regionala miljöer samt Hållbara städer och stadsutveckling.

Under ämbetsmannakommittén fungerar under Sveriges ledning ett EU-nätverk vars uppgift är att söka gemensamma nordiska projekt för diskussionen om EU:s framtida finansieringsram 2021–2027 (till exempel det arktiska områdets projekt och gränsområdessamarbetet Interreg).

Under Finlands ordförandeskapsperiod år 2016 startade det treåriga gränsstatistikprojektet ”*Nordmobility*”, som avser att utveckla gränsområdesstatistiken. Projektet leds av finska Statistikcentralen och genomförs i samarbete med statistikmyndigheterna i de övriga nordiska länderna. Projektet skulle bli slutfört år 2018 men ansökan om en fortsättning har gjorts. Projektet producerar enhetliga uppgifter om människornas mobilitet och sociala förmåner i gränsområdena i Norden. Resultaten är till nytta särskilt för de myndigheter som ansvarar för att öka den gränsöverskridande mobiliteten och avlägsna hinder för mobiliteten.

Utvecklingsarbetet utförs i nära samarbete med det regionpolitiska forskningsinstitutet Nordregio, som sorterar under ämbetsmannakommittén. Nordregio har sedan 1980-talet gett ut publikationen *State of the Nordic Region*, som jämför utvecklingen i olika regioner i Norden. Publikationen utvidgades 2018 genom att komplettera det grundläggande materialet med uppgifter om bioekonomi, kultur, omsorg och digitalisering. Rapporten ger gedigen grundläggande information till samhällsplanerare, forskare och beslutsfattare om skillnader mellan regionerna och utvecklingens riktning i Norden.

Ekonomi- och finanssektorn

De nordiska länderna undertecknade i augusti i Helsingfors ett protokoll om ändring av skatteavtalet mellan länderna. Ändringen baserar sig på det internationella samarbete som syftar till att undvika dubbel beskattning. Inom projektet mot skattebaserosion och vinstflyttning har man avtalat om åtgärder för att ändra avtal som syftar till att undvika dubbelbeskattning. Projektet har inletts av industriländernas organisation OECD.

Det nordiska skatteavtalet justeras genom ändringsprotokollet så att det uppfyller de inom OECD överenskomna minimistandarderna för skatteavtal. Dessa är standarden som gäller förhindrandet av missbruk av skatteavtal samt standarden om effektivisering av tvistlösningar. Protokollet verkställs år 2019 och tillämpas från och med 1.1.2020.

De nordiska finansministrarna möttes inte under Sveriges ordförandeskapsperiod på grund av den öppna regeringsfrågan i Sverige. Ämbetsmannakommittén ÄK-Finans sammanträdde tre gånger, i Stockholm,

Helsingfors och Köpenhamn. På mötena behandlades bl.a. arbetet med reformen av ministerrådet i fråga om ekonomi- och finanssektorn samt framstegen inom Brexit-förhandlingarna i de nordiska ländernas perspektiv.

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

Ministermötet (MR-FJLS)

Sektorns årliga ministermöte ordnades i slutet av juni i Haparanda. I anslutning till ministermötet ordnades också regionministrarnas (MR-R) och FLJS-sektorns gemensamma möte. Statssekreterare Jari Partanen representerade Finland på mötena. På MR-FJLS-mötet och de evenemang som ordnades i anslutning till det presenterades det gränsöverskridande samarbetet i tvillingstaden Haparanda-Torneå. Ministrarna antog det nordiska programmet för bioekonomi och sektorns budgetprioriteringar för budgeten år 2020. De diskuterade även gränsregionsarbetet och framtidsutsikterna för Nordiskt Genresurscenter (NordGen).

I september möttes ministrarna på Sveriges initiativ till extra ministermöte för att diskutera den exceptionella torkan under sommaren. Diskussionsämnena var torkans inverkan på jordbruket, livsmedelssäkerheten och djurens välmående samt beredskapen och skogsbränderna. Ministrarna beslutade att bilda en kommission (task force) för att utreda utmaningarna inom jord- och skogsbruket vid extrema väderförhållanden. För att utbyta erfarenheter och utreda eventuella möjligheter till samarbete grundades två arbetsgrupper som rapporterar till ministermötet sommaren 2019. Statssekreterare Partanen deltog också i det extra ministermötet.

Exekutiva ämbetsmannakommittén (ÄK-FJLS) Exekutiv

Exekutiva ämbetsmannakommittén sammanträdde fyra gånger under året. Utöver de etablerade mötena i mars, juni och september samlades kommittén i november till ett gemensamt möte med NordGens styrelse för att diskutera genresurscentrets finansiering. Ministermötenas ämnen och NordGens finansieringsläge betonades i kommitténs arbete.

Ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk (ÄK-FJLS) Jord och Skog

I fråga om skogssektorn fokuserade arbetet under Sveriges ordförandeskapsperiod på digitaliseringen av den gröna bioekonomin. Ett seminarium om detta ämne ordnades i anslutning till vårmötet för ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk i Köpenhamn. I fråga om skogsbruket i Finland diskuterades särskilt insamlingen, tolkningen och utnyttjandet av information om skogsresurserna som bygger på laserskanning per flyg och flygbilder samt utvecklingen av automationen av skogsmaskiner. Finland har kommit långt på dessa områden och även den offentliga sektorn har gett stöd till projektverksamhet som anknyter till dem i flera års tid, senast via ett spetsprojekt verkställt av statsminister Sipiläs regering.

Ämbetsmannakommitténs höstmöte ordnades i Köpenhamn. På agendan stod ärenden som gäller den torra sommaren och klimatförändringen, den nordiska bioekonomin, digitaliseringen, bindning av kol i jordmånen och träbyggnad. Vidare behandlades sektorns budget och arbetsplaner för år 2019.

Både på ämbetsmannakommitténs möten och på ministermötet på sommaren diskuterades NordGens svåra finansieringsläge och det hopade arbetet vid centret. Någon lösning på situationen kunde dock inte hittas under år 2018.

Skogsarbetsgruppen, som bygger på beslut på det extra ministermötet på hösten, har i det inledande skedet av sin verksamhet fokuserat särskilt på att utveckla samarbetet inom beredskapen för släckning av skogsbränder. En ny arbetsgrupp som behandlar jordbrukets anpassning till klimatförändringen inledde sin verksamhet i enlighet med ministermötets beslut.

Ämbetsmannakommittén för livsmedel (ÄK-FJLS) Livsmedel

Ämbetsmannakommittén sammanträdde i mars och oktober. På höstmötet behandlades bl.a. livsmedelsmyndigheternas roll i fråga om anpassningen till extrema väderförhållanden utifrån de erfarenheter som gjordes under torkan sommaren 2018. Under året diskuterades bl.a. nya samarbetsformer inom hållbar konsumtion och produktion, det fortsatta arbetet inom riskbaserad övervakning, arbetet i anslutning till statsministerinitiativet Nordic Food Policy Lab samt förnyandet av de nordiska näringsrekommendationerna.

Ämbetsmannakommittén för fiskeri (ÄK-FJLS) Fiske

Ämbetsmannakommittén för fiskeri sammanträdde i april i och oktober i Stockholm. I samband med mötena sammanträdde också arbetsgruppen AG Fisk, som sorterar under ämbetsmannakommittén, för att bereda avgöranden om projektfinansiering. Ämbetsmannakommittén för fiskeri koncentrerade sig på blå bioekonomi och projekt i detta område. Dessutom diskuterades internationella strategiska fiskerirelaterade frågor. Finlands ordförandeskapsprojekt (Nordisk vägkarta för blå bioekonomi) genomfördes genom att ordna en verkstad om högvärdiga produkter som erhålls från vattennaturresurserna i december i Helsingfors. Verkstaden var samtidigt det avslutande seminariet för Finlands ordförandeskapsprojekt.

Nordiskt Genresurscenter (NordGen)

Nordiskt Genresurscenter gör ett värdefullt arbete för att trygga den biologiska mångfalden och hållbar utveckling. År 2018 fyllde både frövalvet i Svalbard och NordGen tio år. NordGen ansvarar för den operativa verksamheten i beredskapslagret i Svalbard.

År 2018 fortsatte granskningen av NordGens verksamhet och resurser i enlighet med den långsiktiga planen för hantering av växtgenresurser som blev färdig 2016. År 2018 fokuserade NordGen särskilt på att testa grobarheten hos frön. Trots att framsteg gjordes i arbetet är det fortfarande svårt för NordGen att fullgöra sina uppgifter med de nuvarande resurserna. Tonvikten i arbetet har under årens lopp förskjutits från insamling och registrering av frön till upprätthållande av materialet och behandling och förnyelse av materialen i samlingarna.

NordGen fick tilläggsresurser för förnyelse av sin databas av ministerrådet. Verksamhetslokalen i Alnarp har konstaterats vara i ett mycket dåligt skick och åtgärder för att förbättra läget har vidtagits. Planeringen av nya lokaler för NordGen har inletts tillsammans med hyresvärderna (Akademiska Hus). Sverige ansvarar för NordGens lokalkostnader i Alnarp.

Nordic Public Private Partnership on Prebreeding in Plants (PPP)

PPP-samarbetet inom preförädling av växter fortsatte i enlighet med avtalet för åren 2018–2020.

Livsmedelssamarbetet

Styrgruppen för programmet *Ny Nordisk Mat* sammanträdde i april i Köpenhamn och i oktober i Göteborg. I februari och december ordnades dessutom telefonkonferenser.

Styrgruppen förordade beviljandet av en fortsatt finansiering om 400 000 DKK till den nordiska livsmedelstävlingen EMBLA, vars huvudevenemang med prisutdelning ordnas i Reykjavik i skiftet av maj–juni 2019. I början av hösten utarbetade NMR:s sekretariat ett kompakt frågeformulär om de önskemål som aktörer i branschen har på NMR:s arbete. Styrgruppens medlemmar delade ut enkäten till potentiellt intresserade instanser. Utifrån enkätens resultat förde gruppen en remissdebatt om projektansökan våren 2019 på sitt möte i oktober och fortsatte beredningen av ärendet under återstoden av året.

Styrgruppens medlemmar samlade aktuell information om matturismens utveckling i medlemsländerna/regionerna och presenterade dem på FJLS:s möte i juni.

Social- och hälsovårdspolitik

År 2018 utgavs utredaren Árni Páll Árnasons rapport ”Kunskap som fungerar i praktiken – stärkt nordiskt samarbete inom den sociala sektorn”. Social- och hälsovårdsministeriet har gett stöd till utredarens arbete. Utredningen presenterar fjorton konkreta förslag på hur det nordiska samarbetet inom socialsektorn kan förstärkas.

Den reviderade överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer undertecknades 11.12.2018 i Stockholm. Nordiska gruppen för hälsopersonal (NGH) övervakar att avtalet verkställs och att uppgifterna om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i Norden är riktiga.

Det reviderade nordiska socialserviceavtalet kunde inte undertecknas under rapporteringsåret. Avtalets förhållande till EU-rätten förutsätter ytterligare utredningar.

Verkställandet av Bo Könbergs rapport ”Det framtida nordiska hälsosamarbetet” fortsatte i olika arbetsgrupper, till exempel i ”One Health”-strategi- och expertgrupperna som koncentrerar sig på bekämpning av resistens mot mikrobielmedel.

I samarbetet inom läkemedelssektorn fortsatte utbytet av information och erfarenheter om läkemedelspriser och ersättningen av läkemedel. De gemensamma nordiska anvisningarna om påskriften på läkemedelsförpackningar uppdaterades och publicerades på ämbetsverkens webbplatser i april 2018. Förpackningsarbetsgruppen diskuterade verkställandet av läkemedelsförpackningarnas säkerhetsgenskaper och behandlade gemensamma riktlinjer vilka de nordiska läkemedelsverkens representanter också främjade på EU-kommissionens möte.

Samarbetet inom vården av patienter med svåra brännskador har förbättrats i ett projekt för de nationella brännskadecentren, ländernas ministerier och de inrättningar som ingår i ministeriernas förvaltningsområden. Även den europeiska brännskadeföreningen har deltagit i arbetet. Som ett resultat av samarbetet har tagits fram en modell som också erbjuder EU:s räddningstjänstmekanism som en gemensam kompetens. Den omfattar bland annat användningen av specialutbildade brännskadeteam för bedömning av patienternas vårdbehov samt vid den inledande vården av patienterna och vid logistikarrangemangen. Finland har också lett utvecklandet av det psykosociala stödet som en del av det nordiska samarbetet.

Dessutom har konkret beredningssamarbete utförts i fråga om vården av infektionspatienter med hög risk och förenhetligandet av uppgifterna inom den prehospitala akutvården. Det nordiska beredskapssamarbetet har också lyfts fram bland annat på motsvarande EU-forum.

Rapporteringen av social- och hälsovårdsstatistik i bokform avslutades. Rapporten om projektet för digitalisering av statistikföringen blev färdig i december 2018. Statistikkommittéerna har fortsatt med att utveckla välfärdsindikatorerna (NOVI) och att producera och publicera information.

Expertgruppen för psykiatri behandlade bl.a. frågor som gäller barnens psykiska hälsa på sitt möte. Det nordiska nätverket för bästa förfaranden för identifiering och behandling av sexuellt utnyttjande som upplevts i barndomen höll sitt andra möte, som behandlade bland annat hälsokonsekvenserna av sexuellt utnyttjande.

Nordiska folkhälsoarenan som förlagts till Nordens välfärdscenters verksamhetsställe i Helsingfors utvärderades och arenans mandat förlängdes till år 2019, under vilket överenskommelse görs om dess fortsatta verksamhet och prioriteter. Arenan har hittills genomfört åtta projekt om hälsojämligheter och folkhälsan som handlat bl.a. om alkohol, cannabis, tobak, psykisk hälsa och övervikt hos barn.

Ordförandelandet Sverige lämnade ett initiativ om utveckling av samarbetet inom social- och hälsosektorn med de baltiska länderna. NMR:s kontor i Lettland ordnade en verkstad om detta i Riga i oktober. Utifrån verkstadens resultat utarbetade kontoret ett projektförslag som föreslår deltagande i konkreta samarbetsprojekt och -evenemang inom välfärd för barn, demens och tjänster för äldre och handikappolitik.

Prioritetsprojektet för Finlands ordförandeskapsperiod Norden 2020 slutfördes år 2018.

Målet med social- och hälsovårdsministeriets, undervisnings- och kulturministeriets och arbets- och näringsministeriets treåriga projekt var att lyfta fram olika nordiska länders åtgärder och lösningar för utveckling av välfärden samt att förstärka och utveckla de officiella strukturerna och användningen av resurserna för det nordiska välfärdspolitiska samarbetet och informationsutbytet i Norden, i Nordiska ministerrådet och nationellt. Projektet utvecklade dessutom nya tväradministrativa nordiska arbetsformer, t.ex. biblioteks- och kulturpassamarbete och eftersträvade särskilt att nå unga åldersgrupper i fråga om det nordiska samarbetets innehåll.

Jämställdhetssamarbete

Den nordiska ämbetsmannakommittén för jämställdhetspolitik beredde under Sveriges ledning ett nytt nordiskt samarbetsprogram inom jämställdhetssektorn för åren 2019–2022. Programmets strategiska insatsområden är framtidens arbetsliv och tillväxt, välfärd, hälsa och livskvalitet, makt och inflytande samt jämställdhetsarbete med fokus på män och maskuliniteter.

Den internationella konferensen om män och jämställdhet ICMEO ordnades under Sveriges ledning i maj 2018. Under konferensen ordnades flera nordiska aktiviteter: Det nordiska nätverket om män och jämställdhet sammanträdde och jämställdhetsministrarna från Norden och de baltiska länderna möttes (också på detta möte var huvudtemat män och jämställdhet). I anslutning till ICMEO ordnades också ett seminarium om människohandel för sexuellt utnyttjande. Seminariet fokuserade på männens och pojkarnas ansvar i arbetet mot människohandel.

Det nordiska utbytet av erfarenheter inom arbetet för att stoppa våld mot kvinnor fortsatte under Sveriges ordförandeskap. I maj ordnades ett seminarium om det nordiska arbetet för att förebygga våld mot kvinnor. I slutet av september ordnades en nordisk-baltisk konferens om sexuellt utnyttjande och prostitution i Riga.

Arbetet för att främja integreringen av genusperspektivet fortsatte under Sveriges ordförandeskapsperiod. Om ämnet ordnades utbildningar för tjänstemän som ansvarade för ordförandeskapsprojekt och för samordningen av nordiska ärenden.

Statsministrarnas initiativ *Nordic Gender Effect* producerade information om bästa förfaranden i Norden till den internationella jämställdhetsdiskussionen.

Den 62 sessionen för FN:s kvinnokommission, CSW62, ordnades i mars i New York. Det var fråga om kommissionens årliga session som hade kvinnornas och flickornas jämställdhet och ökade kraftresurser på landsbygden som huvudtema. I anslutning till kommissionens möte ordnades en nordisk ministerpanel som behandlade särskilt kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Före mötet för FN:s kvinnokommission mötte de nordiska jämställdhetsministrarna tillsammans generaldirektören för UNWOMEN Phumzile Mlambo-Ngcuka och informerade henne om ländernas nationella mål. De nordiska länderna lyfte starkt fram frågor som gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt samhällets åtgärder (såsom utbildning, socialskydd och omsorgstjänster) som gör det möjligt för kvinnor att jämlikt delta i arbetslivet.

Guiden för unga "*#EmmeVaikene, Mitä on vihapuhe ja miten se liittyy sukupuoleen?*" översattes till engelska, och det nordiska samarbetet i anslutning till guiden presenterades för FN:s kvinnokommission.

NIKK gjorde upp jämställdhetskartor över Norden för CSW62-mötet.

Under Sveriges ordförandeskapsperiod inleddes en undersökning som utreder unga kvinnors och mäns erfarenheter av prostitution och om de sätt genom vilka de kom i kontakt med prostitution.

I november ordnades ett nordiskt-baltiskt seminarium i Stockholm på temat "*One Year Later – the Impact of #MeToo from a Nordic Baltic perspective*".

År 2018 har jämställdhetssektorn samarbetat med andra sektorer bl.a. i frågor som gäller arbetsliv, socialpolitik och pensioner.

Samarbete om arbetslivet

De nordiska arbetslivsministrarna (MR-A) sammanträdde i Stockholm i april. Temat för middagsdiskussionen var sexuella trakasserier i arbetslivet och #metoo-kampanjens effekter på arbetslivet i Norden. Före mötet deltog ministrarna i en paneldebatt på en konferens om invandrarkvinnornas integrering i arbetslivet.

Rådets diskussionstema var social dumpning, om vilket ministrarna gav en gemensam deklaration till Europeiska kommissionen om arbetslivets och tjänsternas fria rörlighet, sund konkurrens och rättvisa arbetsvillkor. På mötet behandlades också bl.a. gränshinder och aktuella EU-frågor, såsom kommissionens förslag om en europeisk arbetsmyndighet (ELA) som främjar rörligheten samt centrala politiska initiativ om arbetslivet i länderna.

Ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A) har vid sidan av EU-ärenden och andra aktuella och administrativa ärenden behandlat bl.a. arbetslivssektorns insatser för att främja agendan för hållbar utveckling Agenda 2030, det nordiska integrationsprogrammet, samarbetet inom arbetslivssektorn mellan Norden och länderna i Baltikum samt reformen av uppföljningen av gränshinder. Behandlingen av temat jämställdhet mellan könen har fortsatt genom statsministrarnas initiativ *Nordiska lösningar på globala utmaningar*. Arbetslivssektorn deltar i dess delprojekt *Den nordiska jämställdhetseffekten i arbetslivet (Nordic Gender Effect)*.

Undersökningen om framtidens arbetsmarknad som MR-A inlett har fortsättningsvis varit en viktig prioritet som gäller hela sektorn. Undersökningen utreder hur arbetslivet i Norden eventuellt ser ut år 2030. Ett ytterligare mål är att sammanställa en nordisk syn på ILO:s arbete i framtiden och att påverka förberedelserna för ILO:s jubileumsår 2019 och utvärderingen av den framtida verksamheten. Projektet, som leds av det norska forskningsinstitutet Fafo, lämnar sin slutrapport år 2020. Sammanlagt 25 forskare vid sju nordiska universitet medverkar i projektet. Projektets första delrapport publicerades i november 2018.

Ämbetsmannakommitténs **arbetsmarknadssektion** fokuserade på temat arbetets framtid och på det omfattande forskningsprojektet i detta område. En undersökning om megatrender och drivkrafter för förändringar på arbetsmarknaden publicerades som en del av projektet *Framtidens arbete*. Invandringen, som varit ett centralt tema sedan år 2017, har fortsättningsvis haft en framträdande plats på agendan. På sektionens uppdrag färdigställdes en rapport om invandrarkvinnors insteg på arbetsmarknaden.

Arbetsmiljöutskottet fokuserade på att främja en bättre arbetsmiljö och arbetshälsa. Utöver aktuella EU-frågor och andra ärenden behandlades projektläget och finansierade projekt: slutrapporterna för två projekt som slutfördes år 2018 – en litteraturutredning om invandrarnas arbetsmiljö och hälsa samt *Riskbaserad tillsyn Nordisk*. Ämnet för temadiskussionen på både våren och höstens möten var #metoo-kampanjen och sexuella trakasserier samt osakligt bemötande i Norden.

Inom sektionen för arbetsrätt (NAU) låg huvudfokus på aktuella direktivförslag i EU. Samarbetsprojektet om framtidens arbetsmarknad betraktades som viktig. Specialtemat för vårens möte var social dumpning och övervakningen av den. Specialtemat för höstmötet var kollektivavtalens ställning och betydelse i olika nordiska länder och särskilt i fråga om verkställandet av EU-rätten.

På mötet för Nordens, de baltiska ländernas och Polens EU-informationsgrupp behandlades prioriteterna under Bulgariens och Österrikes ordförandeskapsperioder och andra aktuella EU-frågor som gäller arbetslivet och jämlikheten, såsom lagstiftningsinitiativ. Dessutom diskuterades könssensitiv budgetering och förslag som gäller EU:s fleråriga finansieringsram.

Lagstiftningsamarbete och annat rättsligt samarbete

Målet med det nordiska samarbetet på det rättsliga området är att närma ländernas lagstiftning till varandra och därmed avlägsna gränshinder och underlätta kontakterna mellan nordbor. Ytterligare syften med samarbetet är att utbyta goda förfaranden och erfarenheter gällande lagstiftningsamarbetet och andra ärenden som hör till justitieministeriernas verksamhetsområde.

Sverige var ett aktivt ordförandeland år 2018. Under dess ordförandesperiod bl.a. undertecknades ett nordiskt gränsöverskridande avtal om polissamarbete, bereddes och antogs ett nytt samarbetsprogram för det rättsliga området för åren 2019–2022 och inleddes flera samarbetsprojekt särskilt inom forskning.

De nordiska justitieministrarnas möte ordnades i juni i Lund, som är den svenska justitie- och inrikesministrarnas hemstad. Ministermötets huvudtema var organiserad brottslighet och terrorism. Finlands ämne på mötet var #metoo, och på mötet lämnade Finland ett initiativ om utarbetandet av en handbok med goda förfaranden för avlägsnande av sexuella trakasserier inom rättsväsendet från alla nordiska länder.

Det nordiska samarbetet kompletteras av Nordic-Baltic-samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna NB-justitieministermötena mellan de nordiska och de baltiska länderna hålls vartannat år. Island stor i tur i september 2018, och det nästa mötet hålls 2020 i Sverige. Ämbetsmännens kontaktgrupp träffas mellan mötena. Dessutom ordnas seminarier och expertmöten om de ämnen som ministermötet fattar beslut om. Till exempel Estland ordnade ett seminarium om det rättsliga språket i maj 2018. Finlands företrädare deltog i mötet både som talare och deltagare. Finland verkade som ordförande för kontaktgruppen 2018.

Ministermötet i Island hade följande ämnen:

- **Dataskydd**
EU:s dataskyddsförordning och dess effekter på företagen och på medborgarnas rättigheter.
- **Organiserad brottslighet och internationella rörliga kriminella sammanslutningar**
De kriminella sammanslutningarna kommer till Norden i allmänhet från Polen, Rumänien, Bulgarien, Georgien och Lettland. De är välorganiserade och har i allmänhet s.k. ankarpersoner i målländerna. Dessa ankarpersoner hjälper sammanslutningarna med inkvartering, transporter och kontakter med andra kriminella sammanslutningar.
- **Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism**
Ämnet var överraskande aktuellt eftersom den massiva penningtvättskandalen i Danske Bank hade avslöjats strax före mötet och Danmark publicerade sin nationella strategi för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism för åren 2018–2021.
- **Artificiell intelligens och dess rättsliga dimensioner**
Finland höll ett öppningsanförande om ämnet.

På ministermötet gav ministrarna NB-kontaktgruppen till uppgift att särskilt föra vidare två initiativ som fordrar konkret samarbete: 1) flyttning av dömda (Sverige åtog sig preliminärt att bereda ärenden), 2) artificiell intelligens och digitalisering i det rättsliga området (Finland och Estland åtog sig att ordna ett evenemang om artificiell intelligens 2020).

Digitalisering

Digitaliseringsministrarna i Stockholm. Bild Ninni Andersson, Regeringskansliet/norden.org

Nordiska ministerrådets tidsbestämda ministerråd MR-Digital aktiverades ytterligare år 2018, inte minst till följd av att de nordiska statsministrarna antog ett intentionsbrev om ett mer intensivt nordiskt 5G-samarbete i maj. I maj gav digitaliseringsministrarna en deklARATION om samarbete inom artificiell intelligens. Framsteg gjordes i arbetet med att utvidga de nationella elektroniska identifieringssystemen (eID) så att de blir gränsöverskridande. De baltiska länderna deltar i MR-Digital's arbete och har möjlighet att delta i projekt och verka som ledarstater.

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Gränshinderarbetet

Gränshinderrådet

Gränshinderrådet har till uppgift att avlägsna nordiska gränshinder och förhindra uppkomsten av nya gränshinder. Ministerrådet sammanställer en databank över gränshinder och väljer årligen ett tjugotal nya gränshinder som ska avlägsnas.

Gränshinderrådet samlades till fyra möten och ett virtuellt möte. I rådet representerades Finland av vicehäradshövding Kimmo Sasi och Åland av informationschef Gunnar Westerholm.

Ett nytt mandat för rådet hade godkänts för åren 2018–2021. Dess syfte är att förstärka rådets och dess medlemmars ställning. Rådets medlemmar har en starkare fullmakt att ordna möten mellan de länder som är delaktiga i gränshinder. Syftet är att ett nationellt nätverk bildas i varje land med uppdraget att lösa problem. I Finland utgörs detta nätverk av Pohjola-Nordens rådgivningskommitté.

Målet är att lösa 8–12 gränshinder varje år. År 2018 löstes sammanlagt 14 gränshinder. I fråga om ett gränshinder (import av hästar mellan Norge och Sverige) konstaterades att hindret inte kan lösas på grund av EU-regler.

Följande gränshinder som gällde Finland löstes:

- En medicine studerande kan göra hela sin praktik under studietiden på Åland. I Finland är det möjligt att göra hälften av praktiken.
- Patienters resor mellan Norge, Sverige och Finland. Patienten kan välja hälso- och sjukvården antingen i bosättningslandet eller arbetslandet.
- Karenstiden för assistanshund är kort och information om den ges effektivt.
- Införseln av ett mobilt livsmedelsförsäljningsställe till Finland underlättades.
- Förfarandet för godkännande av ett samkönat föräldraskap vid inflyttning till Finland godkändes.
- Fyramånadersregeln som villkor för erhållandet av social trygghet för arbetande person slopades.

Uträttandet av e-tjänster i ett annat nordiskt land konstaterades vara ett särskilt stort problem. MR-Digital ska försöka lösa denna fråga. De olika byggbestämmelser som länge varit på agendan överfördes till ministerrådet för produktområdesvisa förhandlingar. Erkännandet av yrkesbehörighetskraven har också överförts till ministerrådet för förhandlingar. Gränshinderrådet följer upp ministerrådets arbete.

Hallå Norden

Den viktigaste uppgiften för Nordiska ministerrådets rådgivningstjänst Hallå Norden är att förbättra privatpersoners möjligheter att fritt röra sig från ett nordiskt land till ett annat. År 2018 fyllde rådgivningstjänsten i Finland, som administreras av Pohjola-Norden, 20 år. Milstolpen firades i huvudsak genom att planera för framtiden. Från början av 2019 får tjänsten ett nytt namn, ett ännu mer omfattande mandat än tidigare och en helt ny serviceplattform, dvs. en ny webbplats. Dessutom slogs Hallå Norden samman mot slutet av året med den nordiska socialförsäkringsportalen NordSoc. Målet med sammanslagningen är att nordbor enklare och mer heltäckande än tidigare ska få information om socialförsäkring och sociala förmåner, till exempel om förmåner för barnfamiljer, rehabilitering, rätten till hälsotjänster och pensioner, på alla nordiska språk. I

anslutning till sammanslagningen översattes dessutom alla sidor på adressen norden.org/hallaa-norden till engelska.

Arbetet med att reformera webbplatsen, som började år 2018, försvårade åtkomsten till Hallå Nordens sidor, vilket ledde till minskade användarmängder: webbplatsen hade 45 procent (något under 556 000 besökare) färre besökare och de direkta kontakterna var 35 procent färre (1 662 frågor) än året innan. Totalt 9 procent av frågorna gällde Finland och 15 procent av frågorna ställdes på finska. De populäraste frågetemanen förtecknade enligt popularitet, är utbildning, arbete och beskattning.

Förutom att erbjuda information till privatpersoner arbetar Hallå Norden hårt med att bygga nätverk och utbyta information med myndigheter och beslutsfattare. Projektledarna för Hallå Norden beredde under årets lopp i alla nordiska länder och självstyreområden flera utredningar gällande gränshinder. Hallå Norden ordnade tillsammans med olika samarbetspartner 20 seminarier om fri rörlighet. Sju av seminarierna ordnades i Fastlandsfinland och fem på Åland. Det största av dem var det samnordiska seminariet om möjligheterna att göra handläggningstiderna för sociala förmåner kortare som ordnades i Helsingfors i början av oktober. Utöver de egna seminarierna höll Hallå Norden 20 föredrag vid mässor, seminarier och evenemang. I de sociala medierna fokuserade Hallå särskilt på unga. I anslutning till de politiska diskussionsevenemangen på sommaren och Nordiska rådets session på hösten publicerade tjänsten de ungas åsikter om den fria rörligheten och problemen i anslutning till den.

Pohjola-Nordens rådgivningskommitté

Gränshinderarbete gjordes också i Pohjola-Nordens rådgivningskommitté, vars möte fungerade som nationella förmöten för Gränshinderrådet i Finland. Representanter från olika förvaltningsområden och ministerier i rådgivningskommittén samlades fyra gånger under året för att diskutera aktuella nordiska frågor och i synnerhet gränshinderarbetet. Kommittén möjliggör ett direkt informationsutbyte mellan olika aktörer i samhället samt en tidig identifiering av och rapportering om gränshinder.

Företrädare för följande organisationer deltog i rådgivningskommitténs arbete: Gränshinderrådet (Finlands representant), riksdagen, utrikesministeriets sekretariat för nordiskt samarbete, internationella enheten vid riksdagens kansli, Nordiska ministerrådet, Nordkalottens gränstjänst, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, Skatteförvaltningen, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, Utbildningsstyrelsen, Befolkningsregistercentralen och Hallå Norden, vars representant också verkar som sekreterare för mötet.

Nordkalottens Gränstjänst

Nordkalottens Gränstjänst är den enda av de nordiska rådgivningspunkterna som betjänar tre länder på tre språk. Gränstjänsten har två kontor: Torneå-Haparanda Gränstjänst fokuserar främst på rörligheten mellan Finland och Sverige samt frågor som gäller gränshinder. Kontoret sysselsätter en samordnare. Skibotn Gränstjänst betjänar kunder i frågor mellan Finland och Norge samt Sverige och Norge. Kontoret har två anställda, dvs. en deltidsanställd samordnare och en rådgivare vars tekniska arbetsgivare är NAV-direktoratet i Norge.

Nordkalottens Gränstjänst informerar om, ger råd i och avgör frågor som gäller gränshinder som företag och medborgare upplever när de rör sig mellan Norge, Finland och Sverige. Under året arbetade Gränstjänsten både med s.k. gamla och med nya frågor gällande gränshinder och förberedde många utredningar om dessa

för alla tre länder. Funktionärerna deltog som antingen arrangörer eller sakkunniga i flera seminarier, utbildningar eller informationsmöten under det gångna året. Samordnarna deltog i ministerrådets tre LOTS-möten, Pohjola-Nordens rådgivningskommittés möten samt Sveriges nationella gränshindermöten.

Nordkalottens Gränstjänst tillhandahöll personlig service för 3 500 kunder. Av de medborgare som tog kontakt med Torneå var mer än 65 procent från Finland och 83 procent av dem som tog kontakt med Skibotn från Finland. Kontakterna som togs av företag ökade med 42 procent jämfört med året innan, och största delen av dessa kontakter togs av finländska företag (70 %). Dessutom har man träffat ett stort antal kunder på mässor och under temadagar. Sammanlagt 670 personer följer Gränstjänsten på Facebook. Webbplatsen har förnyats och nya adresser har införts: <http://rajaneuvonta.fi/>, <http://granstjanst.se/> ja <http://grensetjeneste.no/>. Utöver detta finns Gränstjänsten på Twitter.

Nordkalottens Gränstjänst utvecklar tjänster för näringslivet genom det treåriga projektet Interreg åren 2016–2019. Syftet med projektet är att utvidga den internationella verksamheten bland de små och medelstora företagen inom Nordkalottens område. Målet är en verksamhetsmodell där hänsyn tas till behoven då det gäller att inleda gränsöverskridande verksamhet, i synnerhet bland små företag. Gränstjänstens projekt genomförs i nära samarbete med de regionala näringslivsorganisationerna. I samarbete med olika myndigheter har projektet gett företag information särskilt i skatte-, tull- och momsärenden. Projektet sysselsätter fem personer. <http://granstjanst.se/naringslivsprojektet/>

Hållbar utveckling

Programmet för hållbar utveckling i Norden (*Generation 2030*) förstärker de nordiska ländernas arbete och mål för hållbar utveckling som främjar hållbar konsumtion och produktion i Norden samt förstärker olika aktörers medverkan i det gränsöverskridande samarbetet och genomförandet.

Som ett resultat av en analys som genomfördes år 2018 erhöles information om läget i fråga om målet SDG12 i Norden och gavs rekommendationer för det förestående arbetet.

En särskild prioritet år 2018 var att aktivera nordiska unga att delta i programmet Generation 2030 och i arbetet för hållbar utveckling.

År 2018 hade 7 764 000 danska kronor reserverats för programmet. Nedan presenteras exempel på uppgifter och finansieringsbelopp som ingår i programmet:

- Programmets finansiering möjliggör gränsöverskridande samarbete i Nordiska ministerrådet. Bland samarbetsobjekten finns bl.a. kartläggning av läget, tväradministrativa projekt och ordnandet av en konferens (1 800 000).
- Åtgärder för ökad delaktighet för experter och medborgarsamhället (300 000) och kommunikation (500 000) har varit starka inslag på agendan som också bidragit till att öka det nordiska arbetets synlighet.
- Satsningar har också gjorts på analys. Bl.a. den preliminära undersökningen av det nordiska arbetet med indikatorer för hållbar utveckling (Statisticon – 390 000) blir färdig i februari 2019.
- Analysen av det arbete som utförts och utvecklingen av analyserna i syfte att få bättre analyser och stödmaterial som kan användas för att främja programmets mål och teman (700 000).

Konsumentfrågor

Nordiska konsumentgruppen, som består av tjänstemän vid de ministerier i de nordiska länderna som är ansvariga för konsumentfrågor och för Danmarks och Islands del av tjänstemän vid andra ämbetsverk inom konsumentförvaltningen, sammanträdde två gånger 2018. Mötena hölls i Stockholm. På traditionellt sätt behandlades aktuella konsumentfrågor på nationell, EU-/EES- samt internationell nivå på mötena. Utöver detta har mötena specialteman som avtalats på förhand. Vårens möte kombinerades med diskussionsevenemanget *New Deal for Consumers*, som kommissionen ordnade i Sverige. Detta innebär att evenemanget också hade ett nordiskt bidrag utöver Sveriges nationella bidrag. Nordiska konsumentgruppens medlemmar deltog i paneldebatterna. Särskilda teman på mötet på hösten var läget inom implementeringen av förordningen om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna, konsumtionskrediter och konsumenternas skuldsättning i allmänhet.

Experternas samarbete inom konsumentfostran som pågått i årtal fortsätter, dock med en något mindre intensitet. Två expertmöten hölls om konsumentfostran. Vid mötena sammanställdes i nordisk-estniskt samarbete och med anlitande av universitet som samarbetspartner en NordPlus-ansökan för att utveckla konsumentfostran i synnerhet i lärarutbildningen. Ansökan resulterade inte i att man fick någon finansiering eller att projektet genomfördes. Gruppen har berett åtgärder för att utveckla den nordiskt-estniska strategin för konsumentfostran (av år 2009) så att den motsvarar dagens krav.

Trafik

Inom kommunikationssektorn har de nordiska länderna ett intensivt samarbete med deltagare från kommunikationsministeriet och de ämbetsverk som lyder under ministeriet samt med andra organisationer inom detta förvaltningsområde. En av de viktigaste samarbetsformerna har varit arbetsgruppen BEATA (*Barents Euro Arctic Transport Area Steering Committee*), som bestått av representanter från olika ministerier, och den regionala arbetsgruppen BRWGTL (*Barents Regional Working Group on Transport and Logistics*), under vars regi de nordiska länderna har samarbetat i konkreta projekt. Dessutom deltar de nordiska länderna i samarbetet *Northern Dimension on Transport and Logistics Partnership* (NDPTL).

Huvudparten av det nordiska samarbetet inom vägsektorn sker inom ramen för *Nordiskt vägförbund*, NVF. Det nordiska samarbetet inom järnvägssektorn bygger på NIM-samarbetet mellan infrastrukturinnehavare (*Nordic Infrastructure Managers*). Samarbetet inom sjöfart är mångsidigt, och under 2018 ordnade man och deltog i flera nordiska seminarier om sjötransporter. Inom luftfarten bedrivs regelbundet samarbete inom bland annat ICAO (Internationella civila luftfartsorganisationen) och NOLU (de nordiska luftfartsdirektörernas arbetsgrupp). Utöver de ovan nämnda aktiviteterna pågår ett kontinuerligt samarbete inom olika sektorspecifika frågor på bilateral nivå.

Kommunfrågor

Det nordiska kommunalministermötet ordnades i Borgå i augusti på inbjudan av kommun- och reformminister Anu Vehviläinen. Mötets huvudtema var utnyttjandet av digitaliseringen i kommunerna och stöd till digitaliseringsutvecklingen i kommunerna. Ministrarna och statssekreterarna diskuterade dessutom kommunernas differentieringsutveckling och dess inverkan på lagstiftning som gäller kommunerna och möjligheterna att stödja utvecklandet av kommunernas verksamhet och tjänster. På ministermötet diskuterades också frågan om hur sprordande kommunernas finansieringssystem är i de olika nordiska länderna.

Gränssäkerhet

Det nordiska samarbetet bedrevs under 2018 enligt etablerad praxis via Nordiska kustbevakningsforumet. Nordiska kustbevakningsforumet NCGF (*Nordic Coast Guard Forum*) fokuserade på informationsutbyte samt på utveckling av det operativa samarbetet inom Östersjö- och Bottenhavsområdet. Kustbevakningsmyndigheter för havsområdena från alla nordiska länder deltar i verksamheten. År 2018 ordnades Nordic Coast Guard -forumets chefsmöte i slutet av september i Island (Stykkishólmur). Isländska kustbevakningen var värd för mötet. Inom kustbevakningsforumet fortsatte diskussionen om de nordiska ländernas samarbetsmöjligheter och centrala prioriteter i arktiska frågor och i kustbevakningssamarbetet med EU. De övriga nordiska länderna har gett Finland stöd under Finlands tvååriga (2017–2019) ordförandeskapsperiod för Arktiska kustbevakningsforumet (ACGF; Arctic Coast Guard Forum).

Dessutom har nordiska möten ordnats inom arbetsgruppen för EU-rådet under år 2018. Målet med mötena är att hitta gemensamma nordiska ståndpunkter när det gäller att utveckla EU:s gränspolitik.

Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inklusive samarbetet kring invandring och flyktingar

I den nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor, NSHF, fortsatte man det aktiva samarbetet inom invandrings-, asyl- och medborgarskapsfrågor. På ministermötet och i ämbetsmannaarbetsgruppen utbyts information framför allt i invandrings- och asylfrågor. Parallellt med beredningen av invandrings- och asylpolitiken, utvecklingen av lagstiftningen och statistiköversikterna behandlas också mer konkret bland annat aktuella frågor som anknyter till frivillig återresa och återsändande, medborgarskapsfrågor samt omplacering. Under berättelseåret var Danmark ordförande för NSHF. Under migrationskrisen 2015–2016 framhövs betydelsen av det nordiska samarbetet, och den nordiska dialogen ger fortfarande ett betydande mervärde eftersom det öppnar en kanal för snabbt informationsutbyte med låg tröskel. År 2018 har den NSHF-samarbetsgrupp som på operativ nivå behandlar frågor som rör återresa och återsändande sammanträtt i normal ordning.

Finland var under 2018 ordförande för den NSHF-samarbetsgrupp som på operativ nivå behandlar omplaceringsfrågor. Finland ordnade ett möte för samarbetsgruppen i december i Helsingfors. I mötet deltog också representanter för UNHCR. På mötet behandlades aktuella frågor rörande omplacering, och erfarenheter utbyttes mellan de nordiska länderna och UNHCR.

De nordiska länderna utbyter årligen information om ändringar gällande medborgarskapsfrågor, -stadganden och -praxis samt statistik i en arbetsgrupp, där Danmark var ordförande 2018. Danmark ordnade ett möte om medborgarskapsärenden i Köpenhamn i november.

De nordiska länderna diskuterar också frågor om tillämpningen av fri rörlighet i en EES-arbetsgrupp, som sammanträtt mer sällan. Mellan mötena har de personer som ingår i nätverket utbytt information via e-post.

Samarbete kring integrationen av invandrare och flyktingar

Åren 2015–2016 tog de nordiska länderna emot ett historiskt stort antal flyktingar. Jämfört med tidigare finns det således mångdubbelt fler personer som behöver integrationstjänster, och av denna anledning har integrationsprocesserna utvecklats. Många flyktingrelaterade utmaningar är gemensamma för alla nordiska länder. Dessa utmaningar gäller bland annat tillträde till arbetsmarknaden, språk och utbildning samt boende. En lyckad integration av invandrare i samhället och arbetslivet skapar möjligheter att dels möta den utmaning som de åldrande samhällenas försörjningskvot och mismatchningen på arbetsmarknaden medför, dels skapa mer kompetenspotential på arbetsmarknaden.

Integrationen av invandrare är ett område där de nordiska länderna kan lära sig av varandras åtgärder och samla information som är till nytta för alla. Finland intresserar sig särskilt för exempel från de övriga nordiska länderna på åtgärder för att förbättra sysselsättningen, inklusive sysselsättningen för personer med den mest utsatta ställningen på arbetsmarknaden, samt integreringen av invandrarkvinnor som sköter sina barn hemma. Även förebyggandet av regional ojämlikhet och det övergripande främjandet av invandrarnas deltagande är områden på vilka vi kunnat hämta exempel från andra länder.

Nordiska ministerrådet har inlett och verkställt ett **nordiskt samarbetsprogram för integration av flyktingar och invandrare** åren 2016–2018. Programmet fortsätter åren 2019–2021. Samarbetet fokuserar på att utbyta erfarenheter och bredda kunskapsbasen samt utveckla den politiska dialogen.

Tack vare det nordiska samarbetet har vi fått en mer heltäckande bild till exempel om hur **Sverige främjat invandrarnas sysselsättning, inklusive sysselsättningen av personer i mest utsatt ställning på arbetsmarknaden**.

Tack vare Nordiska ministerrådets samarbetsprogram har mycket information samlats in om **invandrar-kvinnornas sysselsättning**. Kvinnor med invandrabakgrund har en särskilt dålig ställning på arbetsmarknaden i alla nordiska länder. Det behövs flexibla integrerande åtgärder som tar hänsyn till att kvinnorna har små barn.

De nordiska länderna har intensifierat **statistiksamarbetet** kring integrationen för att göra det lättare att jämföra de olika länderna. Resultat av arbetet har lagts ut på Nordiska ministerrådets webbplats på adressen <https://www.nordicstatistics.org/population/>.

I december 2018 kallade Finland **kontaktpersonerna** för de nordiska ministerierna som ansvarar för integrationen till möte i Helsingfors. Mötet diskuterade fortsättningen av Nordiska ministerrådets integrationsprogram och om invandrarnas deltagande i beredningen och genomförandet av integrationspolitiken och deras delaktighet i planeringen av deras egen integration.

Arbete mot människohandel

De nordiska länderna samarbetar aktivt inom verksamhet mot människohandel. Finska statsförvaltningens experter på åtgärder mot människohandel har regelbundet deltagit i olika nordiska konferenser och expertseminarier mot människohandel. Dessa har ordnats bland annat i anslutning till Nordiska ministerrådets verksamhet mot människohandel. Nordiskt samarbete bedrivs även inom ramen för arbetet mot människohandel i Östersjöstaternas råd. De aktörer som samordnar och rapporterar om arbetet mot människohandel

i de nordiska ländernas regeringar håller regelbundet kontakt även på inofficiella nätverksmöten i anslutning till Europeiska unionens verksamhet mot människohandel. I verksamheten mot människohandel är de nordiska samarbetsnätverken och utbytet av information det centrala när man planerar nationella åtgärder mot människohandel och verkställer statsrådets program för verksamhet mot människohandel 2016–2017.

Samarbete inom räddningstjänsten

I maj 2018 ordnade Finland den åttonde nordiska högnivåkursen inom samhällsskydd och beredskap i Helsingfors. Kursen har ordnats årligen i ett nordiskt land sedan 2011. I Finland ordnades den förra gången år 2013.

I juli skickade Finland en biståndsformation för att delta i släckningen av skogsbränderna i Sverige. Formationen skickades med stöd av Nordred-avtalet.

Möte för högre chefer inom räddningstjänsten

Samarbetet mellan de högre cheferna inom räddningstjänsten har effektiviserats genom att inleda gemensamma möten i anslutning till internationella möten. I anslutning till Civil Protection-forumet i Bryssel och i anslutning till Bulgariens och Österrikes möten för högre chefer inom räddningstjänsten inom EU har ordnats korta möten med teman som slagits fast på förhand. Syftet har varit för att samordna det aktuella mötet, andra aktuella teman och de nordiska ståndpunkterna. Mötet för högre chefer inom räddningstjänsten ordnades i oktober i Stockholm. På mötet diskuterades bland annat EU-räddningstjänstmekanismen, skogsbränderna i Sverige och hjälpparrangemangen i anslutning till dem. Räddningscheferna fattade beslut om att utveckla det nordiska skogsbrandssamarbetet under Sveriges samordningsansvar samt att kartlägga CBRNE-beredskapen under Norges ledning.

Samarbetet mellan räddningsväsendet och beredskapssektorn (Haga-samarbetet)

Sverige var ordförande för Haga-samarbetet 2018. Ämbetsmannaarbetsgruppen sammanträdde ett par gånger under året. Grunden för Haga-samarbetet är slutsatserna från ministermötet i Helsingfors 2016, särskilt de slutsatser som gäller samhällenas beredskap för hot av nya slag, inkl. hybridhot och klimatförändringen. I slutsatserna betonades också behovet att intensifiera myndigheternas informationsutbyte om samhällets förmåga att hantera kriser (resiliens). Under Sveriges ordförandeskapsperiod utgav MSB, *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*, rapporten "*Så bygger vi säkerhet i Norden*", som bland annat redogör för det nordiska samarbetet mellan flera relevanta sektorsmyndigheter. I Sverige ordnades ett seminarium om detta ämne, och även Finland deltog i seminariet. Det nordiska samarbetet mellan räddningsväsendet och beredskapssektorn är en aktuell fråga och kommer sannolikt i framtiden att intensifieras ytterligare. Norge är ordförande 2019.

Den samnordiska hjälpberedskapen har vidareutvecklats med stöd av EU-finansierade projekt (*EU Nordic Modules* (EU–NOM)) under Krishanteringscentret CMC:s ledning. Projektet slutfördes i slutet av 2018.

Nordic Coordination Forum

De nordiska länderna sammanträder gällande räddnings- och beredskapssektorn var sjätte månad i Bryssel för att på ämbetsmannanivå diskutera en samordning av ståndpunkterna samt utbyta information i syfte att förbättra de nordiska ländernas påverkningsmöjligheter och synlighet i internationella forum (EU/räddningstjänstsamarbete, Nato/civilberedskapssamarbete).

I mötena deltar förutom ministeriernas ansvariga ämbetsmän även de ämbetsmän från EU- och Nato-representationer som följer upp dessa frågor. Informationsutbytet har ansetts vara mycket nyttigt i synnerhet med tanke på EU-Nato samarbetet.

Samarbetet i anslutning till skogsbränderna i Sverige

Sommaren 2018 var exceptionellt torr och varm både i Sverige och i de övriga nordiska länderna. Därför utbröt betydligt fler terräng- och skogsbränder än under tidigare år. Bränderna var också i genomsnitt mer omfattande än tidigare. I Finland var släckningsresurserna tidvis nära sina yttersta gränser. Likväl slapp Finland sådana storbränder som Sverige drabbades av.

På bilden är läget inte under kontroll. I det gamla granbeståndet omvandlades branden till en toppbrand.

Bild: Jouko Anttila

I Sverige tändes så många terräng- och skogsbränder att sommaren blev den värsta i Sveriges närhistoria. Sammanlagt över 25 000 hektar terräng brann i Sverige. Motsvarande siffra i Finland var cirka 1 600 hektar. Sverige lämnade en internationell begäran om hjälp till EU, och bl.a. de nordiska länderna (inkl. Finland) erbjöd Sverige hjälp vid släckningen av bränderna. I anslutning till släckningen av skogsbränderna gjordes ett omfattande internationellt samarbete och operationen blev den största enskilda hjälpinsatsen för EU:s *Civil Protection Mechanism* (EUCPM) genom tiderna. Från Finland skickades en självförsörjande räddningsformation med kapacitet för självständig släcknings- och räddningsverksamhet. Formationen var på plats i två veckor.

Nordred-samarbetet

År 2018 sammanträdde den samarbetsgrupp för räddningstjänsten som grundar sig på det nordiska Nordred-avtalet två gånger till ett mer omfattande seminarium, på våren i Reykjavik och på hösten i Köpenhamn. Räddningsavdelningens företrädare deltog i de båda evenemangen. På samma seminarium överfördes ordförandeskapet för Nordred till Island för den följande treårsperioden.

Seminarieprogrammet hade i huvudsak beretts av Danmark. Huvudtemat var komplexa olyckor, till exempel olyckor i tunnlar, höga byggnader och avlägsna områden som är svåra att nå osv. Eftersom skogsbränderna i Sverige var ett aktuellt ärende, behandlades också det. Ett annat tema var kommunikationen mellan myndigheterna och varningsinformationen till befolkningen och möjligheterna i olika kommunikationskanaler.

Island inledde omedelbart förberedelserna av sin ordförandeperiod genom att fråga medlemmarna om förslag på teman för den följande treårsperioden.

Nordiskt samarbete inom förebyggande av bränder

Det nordiska mötet om förebyggande av bränder hölls i början av september i Köpenhamn. På mötet presenterades ändringar i lagstiftningen och aktuella projekt i de respektive länderna. Dessutom diskuterades skogsbränderna på sommaren 2018 och de svenska erfarenheterna av en krisbroschyr som delades ut till alla hem.

Den nordiska brandvarnardagen firades för sjunde gången den 1 december. Alla nordiska länder påminde sina medborgare om att testa brandvarnarens funktion. I likhet med Finland hade flera länder också det regelbundna bytet av brandvarnare som tema. I Finland firas den nordiska brandvarnardagen under brandsäkerhetsveckan.

Nordiskt samarbete om användning av geografiska data vid krishantering

Den nordiska samrådsgruppen (KrisGIS) består av ansvariga myndigheter för krishantering och lantmäteriverk. Gruppen har ett etablerat samarbete och den har förbättrat det mellanstatliga utbytet av geografiska dataunderlag och utvecklingen av applikationer i anslutning till geografiska data i de nordiska länderna. Under året harmoniserades kartmaterial som omfattas av utbytesförfarandet (t.ex. Open ELS). På agendan stod också åtgärder för att möjliggöra enhetliga symboler, utnyttjandet av geografiska data i polisens datasystem i Norden samt möjligheterna till samarbete med producenter av geografiska dataunderlag. Gruppen sammanträdde år 2018 i september i Gävle.

Statistikmötet NordFireStats

Det nordiska mötet om statistikföringen av eldsvådor ordnades på Räddningsinstitutet i Kuopio i oktober. Estland deltog i mötet för fjärde gången i rad. På mötet behandlades statistikföringen av eldsvådor i de respektive länderna, tillsammans med verksamhetens resultat, utmaningar och förfaranden. Syftet med NordFireStats-samarbetet är att producera jämförbar information om läget i respektive land genom att harmonisera termer och definitioner som används vid statistikföringen.

Finland presenterade statistisk information om skogsbränderna sommaren 2018 och om deras spridning utifrån en utredning (Hevonkuusessa palaa isosti) som gjordes vid Räddningsinstitutet.

Polissamarbete samt polis-, tull- och narkotikasamarbete

Det nordiska polissamarbetet är omedelbart och resultatrikt, och det bygger på traditionell nordisk samhörighet och jämlikhet. Samarbetet bygger på det arbete som utförs av underarbetsgrupper inom olika polisbranscher och nätverk under de högre chefernas strategiska övervakning. Underarbetsgrupperna behandlar gemensamma ärenden, till exempel trafiksäkerhet, materialupphandling, datanätsbrottslighet, utbildning samt allmän ordning och säkerhet. Underarbetsgrupperna rapporterar om sitt arbete först till polischefsggruppen, som är handledare för den operativa verksamheten i samarbetet. Polisöverdirektörerna utvärderar och godkänner slutgiltigt de ärenden som har behandlats.

De nordiska polisdirektörerna med följe på Island Bild: inrikesministeriet

År 2018 var Island ordförande och samarbetet löpte smidigt. De nordiska polisdirektörernas och överdirektörernas årliga möten ordnades i Island i maj och i augusti. Ärenden som behandlades var bland annat expertgruppernas och -nätverkens rapportering, intensifieringen av samarbetet, hanteringen av migrationen, gränssäkerhetsärenden, Schengen-utvärderingarna, resursfrågor, nya teknikformer och datanätsbrott. Det konstaterades också att det är viktigt att skapa en gemensam nordisk strategi då det gäller EU:s olika projekt mot brottslighet, t.ex. EMPACT.

PTN

PTN (Polisen och Tullen i Norden) verkar som ett nordiskt samarbetsforum för polisen och tullen. Ursprungligen fokuserade PTN på bekämpning av narkotikabrott, men senare har verksamheten blivit ett mångsektoriellt samarbete som grundar sig på hotbedömningar. Sverige var ordförande för PTN 2018–2019. Under Sveriges ordförandeskapsperiod fortsatte diskussionen om att ändra PTN-samarbetet så att det blir så samordnat som möjligt med de europeiska brottsbekämpningsprioriteterna, och man beslöt sig för att tillämpa denna strategi. Inom ramen för PTN-samarbetet bedrevs också operativt samarbete, särskilt mot datanätsbrottslighet och organiserad egendomsbrottslighet. En av de viktigaste samarbetsformerna var polisens och tullens gemensamma förbindelsepersoner som skickats till måländerna. För närvarande är 31 förbindelsepersoner placerade i 17 länder.

Samarbete i samefrågor

Det nordiska samarbetet i samefrågor sker dels i Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (Nordiska rådets rekommendation 13/1962) och dels i form av gemensamma möten i samband med Nordiska ministerrådet (inget eget ministerråd) mellan de ministrar som i Finland, Sverige och Norge ansvarar för samordningen av samefrågorna och ordförandena för sametingen i dessa länder. I Finland har justitieministern ansvar för samefrågorna, i Sverige kultur- och demokratiministern och i Norge kommun- och förnyelseministern. Ämbetsmannaorganet består av den finska, svenska respektive norska delegationen. I varje delegation ingår minst tre tjänstemän som representerar regeringen och Sametinget i det aktuella landet.

År 2018 var Norge ordförande för samarbetet i samefrågor. Ämbetsmannaorganet sammanträdde 28.8.2018 i Karasjok, Norge. På mötet behandlades aktuella projekt och planerna för FN:s temaår för ursprungsfolkens språk (2019), bereddades ministermötets agenda och fattades beslut om att tillsätta en underarbetsgrupp med uppdrag att utreda den framtida organiseringen av Sámi Giellagáldu, som utfört samiskt språkarbete i projektform.

Det gemensamma mötet för ministrarna och sametingets ordförande ordnades i Oslo 26.11.2018. På mötet behandlades reglerna för det nordiska språkpriset för samiska Gollegiella, FN:s internationella år för ursprungsfolkens språk, beredningsläget i fråga om Sámi Giellagáldu, projekt med anknytning till utbildning samt läget inom sannings- och försoningsprocesserna. I anslutning till mötet utdelades Gollegiella-priset för 2018.

Ungdomssamarbete

Ungdomens Nordiska råd utbytesprogrammet Nordjobb och Pohjola-Nordens Ungdomsförbund

De mest synliga samarbetsformerna inom det nordiska ungdomssamarbetet var förutom förbundets egen verksamhet Ungdomens Nordiska råd (**UNR**), och utbytesprogrammet Nordjobb, som i Finland samordnas av Pohjola-Nordens Ungdomsförbund (PNN). Ungdomens Nordiska råd (UNR), som sorterar under Nordiska rådet (NR), höll sin årliga session i Norge i slutet av oktober. Sessionens tema var *Norden och miljön*. Sammanlagt 70 unga från olika nordiska länder deltog. Ungdomspolitikerna utarbetade deklARATIONER som vidarebefordras till Nordiska rådets session. President för UNR 2018 ända fram till sessionen var Kati Systä från Finland. Vid sessionen valdes Barbara Gaardlykke Apol från Färöarna till president för år 2019.

Målet med programmet Nordjobb, som nu fyllt 34 år och som huvudsakligen finansieras av Nordiska ministerrådet (NMR), är att erbjuda nordiska ungdomar i åldern 18–30 år sommarjobb, bostad samt kultur- och fritidsprogram i Norden. På detta sätt ökar man rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden och kännedomen om de nordiska språken och kulturerna. År 2018 fick 42 unga sommarjobb i Finland via Nordjobb. Av dem var 36 från Norden och sex från EU-länder. I Finland fanns jobben i huvudstadsregionen, Åbo, Tammerfors, Uleåborg och Österbotten. År 2018 fick 318 finländska ungdomar jobb i andra nordiska länder via Nordjobb, jämfört med 329 år 2017. Över 1 966 finländare gjorde en ansökan till Nordjobb, vilket motsvarar nästan hälften av alla ansökningar. År 2018 marknadsfördes Nordjobbprogrammet för första gången för arbetsgivare i Lappland.

Pohjola-Nordens Ungdomsförbund (PNU) erbjuder sina medlemmar och medlemsorganisationer samt dem som är intresserade av nordiska teman mångsidigt program både i Finland och i övriga Norden. PNU har 8 lokalavdelningar, 27 medlemsorganisationer och cirka 3 200 enskilda medlemmar i Finland. PNU:s prioriteringsområde och innehållsmässiga tema för år 2018 var vad det innebär att vara nordbo i dag. PNU erbjöd lokalaföreningarna stöd som de kan använda för att främja att unga som flyttat till Finland deltar i det nordiska medborgarsamhället. PNU deltog i Föreningen Nordens Ungdomsförbunds utveckling av detta tema och ordnade ett evenemang för unga som flyttat till Finland.

Det organisatoriska temat för PNU år 2018 var kommunikation och genomförande av det politiska programmet i organisationens lokalavdelningar och medlemsorganisationer. I samarbete med *Svenska nu* anordnades informationsdagar för studerande som är intresserade av nordiska studie- och arbetsmöjligheter. Förbundet samarbetade med de nordiska organisationerna vid evenemangen Nordens dag och Finlandsarenan, där det ordnades en brunchdiskussion om ämnet Norden i EU på ungdomsförbundets initiativ. PNU genomförde en kampanj om gränshinder bland sina medlemmar, och de gränshinder som framkommit i anslutning till kampanjen presenterades direkt för riksdagsledamöterna i anslutning till NR:s session. PNU ordnade tillsammans med UNR, Barents Youth Council och andra partner ett internationellt ungdomsläger som behandlade det arktiska samarbetets framtid i de ungas perspektiv.

NORDBUK 2018

Målen för hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030 var en central del av NORDBUK:s arbete under Sveriges ordförandeskap. *ReGeneration 2030*-framtidsmötena på Åland fortsätter med NORDBUK:s stöd. Mötena fungerar som en plattform där olika generationer bildar nätverk, lär sig och löser framtidsutmaningar tillsammans.

En annan prioritet år 2018 har varit att förbättra delaktigheten för unga med funktionsnedsättning genom projektet *Delaktighet för barn och unga med funktionsnedsättning*. Projektet samordnas av Nordens välfärdscenter.

NORDBUK fick sammanlagt 99 ansökningar under år 2018. Totalt 32 projekt fick positivt beslut och 51 projekt meddelades avslag. Sammanlagt 16 av ansökningarna ansågs inte uppfylla stödskriterierna. Bidrag beviljades särskilt verkstäder, möten och andra evenemang som främjar nätverksbygge. Skådespelet *"Nevadaland"* hade premiär den 4 september i Tammerfors. Pjäsen är ett resultat av samarbete mellan finska *Nuori Näyttämö*, norska *Den Unga Scenen* och *Riksteatern Länk*. *Nevadaland* handlar om privilegier, gränser och rättigheter.

Under Sveriges ordförandeskap har NORDBUK också ägnat uppmärksamhet åt åtgärder för att förbättra situationen för ursprungsfolkens unga, t.ex. genom projektet *Indigenous youth voices in the Nordic Arctic: engaging inuit youth voices in Greenland*.

Främjande av svenska språket

Första hjälpen-lektionerna utförs av Röda Korsets svenskspråkiga första hjälpen-utbildare i klassrummet.

Bild: Hanaholmen

Nätverket *Svenska nu* motiverar och inspirerar finskspråkiga barn och ungdomar att våga använda svenska. Nätverkets skolprogram uppfyller kraven i de nationella läroplanerna genom att stöda språkpedagogiken och elevernas språkliga medvetenhet. Eleverna erbjuds autentiska möten med svenska språket och de uppmuntras att tro på sig själv och använda den svenska de kan. Programmets ämnesöverskridande natur och praktiska arbetssätt ger upphov till glädje, lekfullhet och kreativitet. *Svenska nu* betonar också betydelsen av mångsidiga språkkunskaper. Nätverkets artister innehar olika språkliga och kulturella identiteter, vilket väcker elevernas intresse för den kulturella mångfalden i Finland och övriga Norden.

År 2018 nådde Nätverket *Svenska nu* drygt 70 000 elever och lärare i hela landet. Nätverket genomförde 740 workshoppar och lektioner i 400 skolor. Över 3400 lärare deltog i fortbildningar och *Svenska nu*:s program under verksamhetsåret. Sammantaget deltog närmare 80 000 personer i *Svenska nu*-nätverkets verksamhet år 2018.

Svenska nu erbjuder skolprogram till olika målgrupper och år 2018 lanserades åtta nya program. Bland de nya programmen märktes första hjälp-lektioner för vårdstuderande, radiopratare Jasmin Lindbergs föreläsning, svenska *Teater Peros* föreställning och musikföreställningen *Var bor Onni?* för lågstadiet.

Svenska nu svarade på behovet av läromaterial för lågstadiets svenskundervisning genom att ta fram ett material som lämpar sig för språkberikad och annan svenskundervisning. Läromaterialet består av 15 temahelheter som betonar lekfullhet och kreativitet. *Svenska nu* producerade också ett videobaserat material om det ikoniska svenska designföretaget Svenskt Tenn för gymnasieundervisningen. I filmverksamheten präglade Bergman 100-jubileumet verksamhetsåret.

Elever i åk 6 erbjöds unika upplevelser under barneevenemang på Sveriges ambassad och i samband med Europeiska språkdagens huvudevenemang på Hanaholmen. Sverigepaket, den årliga informationsdagen om Sverige på Hanaholmen, kompletterades med ett regionalt evenemang för högskolestuderande under Sverigedagarna i Uleåborg.

BILAGOR

Nordiska ministerrådets budget 2018

Nordiska ministerrådets budget för 2018 uppgick till 950 862 tusen danska kronor. Budgeten täcks nästan helt och hållet av de nordiska ländernas bidrag, som fastställs utgående från respektive lands bruttonationalinkomst.

De självstyrande områdena deltar inte i finansieringen av Nordiska ministerrådets verksamhet.

Landsvisa budgetandelar 2016–2018 (miljoner danska kronor till gängse pris)						
	2016		2017		2018	
Danmark	177,4	19,4 %	186,1	20,2 %	197,8	21,1 %
Finland	143,6	15,7 %	145,6	15,8 %	150,9	16,1 %
Island	7,3	0,8 %	8,3	0,9 %	9,4	1,0 %
Norge	295,4	32,3 %	292,1	31,7 %	283,1	30,2 %
Sverige	290,9	31,8 %	289,4	31,4 %	296,2	31,6 %

Växelkursen har varit 1 € ≈ 7,44 DKK.

Budgeten för 2018 (950 862 tusen danska kronor) är cirka 127 mn € och Finlands betalningsandel är cirka 26 mn €.

Budgeten har i förhållande till prisnivån, och särskilt i förhållande till medlemsländernas bruttonationalinkomst, varit aningen på nedåtgående, och den bantades ned ännu mer i och med sparbeslutet gällande åren 2014–2016, sammanlagt med 8 % (5 % -2 % -1 %). Budgeten för 2018 och planeringsbeslutet för 2019 utgår från en oföränderlig ram.

Budgeten 2018 bereddes i samarbete med Nordiska rådet. I budgeten eftersträvas större flexibilitet än tidigare.

Budgeten 2018, som även kan beställas i tryckt format, finns också på webben i sammanfattning på svenska och finska på adresserna:

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1193103/FULLTEXT01.pdf>

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1167233/FULLTEXT01.pdf>

Nordiska möten, seminarier och konferenser 2018

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

- 22–23.5 De nordiska statsministrarnas sommarmöte i Örnsköldsvik
31.01 Möten i samband med Nordiska rådets 70 session, Oslo
De nordiska statsministrarna (N5)
De nordiska statsministrarna och ledarna för de självstyrande områdena

Samarbetsministrarnas samarbete

- 7–8.2 NSK och MR-SAM, Stockholm
24.4 NSK videomöte
19–20.6 NSK och MR-SAM, Lund
4.9 NSK, Berlin
6.9 MR-SAM, videomöte
29–30.10 NSK och MR-SAM i samband med Nordiska rådets 70 session, Oslo
10.12 NSK, Köpenhamn

Det nordiska samarbetet inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik

- 17–18.4 N5 UMI-möte, Stockholm
31.10 N5 UMI-möte Oslo (Statssekreterare Samuli Virtanen deltog i stället för utrikesminister Soini)
10–11.4 Nordiska försvarsministermötet, Bergen
13–14.11 De nordiska och baltiska ländernas försvarsministrars möte samt Nordiska gruppens möte, Oslo

Samarbete i utvecklingsfrågor

- 31.10 Utvecklingsministrarnas möte i samband med Nordiska rådets 70 session, Oslo

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

Ministermöten

- 9.5 MR-K 1/Malmö
31.10 MR-K 2/Oslo

Ämbetsmannakommitténs möten

- 14.3 ÄK-K 1 Stockholm
12.6 ÄK-K 2 Köpenhamn
19–20.9 ÄK-K 3 Gotland
4-5.12 ÄK-K 4 Köpenhamn
29.1 *Vem får vara med?* Nordisk kulturpolitisk dag om inkludering och integration, Stockholm
8–9.5 Kulturpolitiskt toppmöte, Malmö
29-21.9 Håll språken levande, kulturens roll för de små språkens livskraft, Stockholm
25.10 In other wor(l)ds, avslutande seminarium för projektet Flerspråkighet och mångfald som en resurs för kulturfältet, Hanaholmen, Esbo
5–7.12 Safe Havens, Malmö

Samarbete inom utbildnings- och forskningsområdet

- 25.4 Ministermöte MR-U 1 Stockholm

Ämbetsmannakommitténs möten

- 20.2 ÄK-U 1, Köpenhamn, Danmark
12–13.6 ÄK-U 2, Lund, Sverige
20.9 ÄK-U 3, Stockholm, Sverige
5.12 ÄK-U 4, Köpenhamn, Danmark
19.3 Hörande med anknytning till rapport av arbetsgrupp på hög nivå
23–24.5 Seminarium om verkställandet av läroplanen för småbarnspedagogik
13.6 *Current Priorities and Future Challenges; Higher Education in the Nordic Region* Konferens om högskoleutbildningens kvalitet
30–31.10 *Nordic Education in a Democratically Troublesome Time - Threats and Opportunities* Konferens om utbildningens roll när det gäller att slå vakt om en stark demokrati.
15–16.11 Nordic Open Science-konferens
21.11 Expertseminarium om färdigheter och kompetens hos den vuxna befolkningen (PIAAC)

Miljö

Miljö- och klimatministrarnas möten (MR-MK)

- 13.4 Ministermöte, Stockholm
13.4 Diskussion om klimatfrågor med direktörer för stora nordiska exportföretag, Stockholm
31.10 Ministermöte i anslutning till NR:s möte, Oslo
31.10 Möte ned NR:s utskott för det hållbara Norden

Ämbetsmannakommittén (ÄK-M)

- 27.2 Köpenhamn
6.4 Telefonkonferens
30.5 Telefonkonferens
13.6 Visby
29.8 Telefonkonferens
25.9 Köpenhamn
28.11 Stockholm
NMR-miljösektorns arbetsgrupper ordnade många tematiska evenemang, seminarier o.d.

Möten om byggande

- 29.5 Bygg- och bostadsministrarnas nordiska möte
13.6 Ämbetsmannamöte för delområdet hållbart byggande, Köpenhamn
31.8 Årligt ämbetsmannamöte för byggsektorn (NBM), Köpenhamn
4–5.9 Svenska Boverkets och miljöministeriets möte på bred basis för att öka samarbetet på expert-nivå
11.12 Möte om standardisering i byggbranschen, Oslo

Köpenhamns oljebekämpningsavtal

- 24–25.10 Det nordiska årliga partsmötet gällande Köpenhamns oljebekämpningsavtal, Helsingfors
28.2–1 Arbetsgruppsmöte, Köpenhamn
23 och 25.10 Arbetsgruppsmöte, Helsingfors
NEFCO:s styrelse sammanträder fyra gånger om året. Ett möte hålls i det aktuella landet, de övriga i NEFCO:s lokaler i Helsingfors.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

- 15.5. Näringslivspolitiska ministermötet, Stockholm

	<u>Möten i ämbetsmannakommittén för näringslivspolitik (ÄK-N)</u>
7.2	Stockholm
11.4	Köpenhamn
27.9	Stockholm
29.11	Köpenhamn

Energipolitik

22.5	<u>Ministermöte i Lund</u> <u>Möten för (ÄK-E)</u>
21.2	Stockholm
17.4	Köpenhamn
13.6	Köpenhamn
9–10.10	Stockholm
18.12	Köpenhamn

Arbetsgrupperna för elmarknad och förnybar energi inom ÄK-E sammanträdde flera gånger.

Regionalpolitik

27.6	<u>Möte för de ministrar som ansvarar för regionutvecklingen, Kiruna</u>
	<u>Möten i ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R) och andra evenemang</u>
7–8.2	ÄK-R ämbetsmannakommitté, Stockholm
2–3.5	ÄK-R ämbetsmannakommitté, Stockholm
25.9	ÄK-R EU-nätverkets möte, Stockholm
26–27.9	ÄK-R ämbetsmannakommittés och Nordregios styrelses gemensamma möte, Stockholm
27.11	ÄK-R ämbetsmannakommittés möte, Köpenhamn
28–29.11	Nordregio Forum, Lund

Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

14–15.8	<u>Nordiska kommunministermötet, Borgå</u> ÄK-Finans sammanträdde tre gånger, i Stockholm, Helsingfors och Köpenhamn
---------	---

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

	<u>Ministermöten</u>
26–27.6	MR-FJLS, Haparanda
September	extra MR-FJLS (torkan, skogsbränderna)
	<u>ÄKJLS-ämbetsmannakommittéerna</u>
	ÄK-FJLS (Exekutiv) sammanträdde 4 gånger
	ÄK-FJLS (Livsmedel) sammanträdde i mars och oktober
	ÄK-FJLS (Jord och skog) sammanträdde på våren och hösten i Köpenhamn
	ÄK-FJLS (Fiskeri) sammanträdde i april och oktober i Stockholm
	Styrgruppen för programmet Ny Nordisk Mat sammanträdde i Köpenhamn i april och i Göteborg i oktober.

Social- och hälsovårdspolitik, inklusive jämställdhetssamarbete

	<u>De nordiska social- och hälsovårdsministrarnas möte</u>
22.3	MR-S Uppsala
	<u>Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsovårdsfrågor (ÄK-S)</u>
9.2	Köpenhamn
14–15.6	Ystad
15–16.11	Stenungsund

- 14.6 Konferens "Vård och omsorg i förändring", Malmö
- 15–16.5 Högnivåmötet möte för social- och hälsovårdsministeriernas kanslichefer, Stockholm
- 22–23.11 Seminariet Health Equity in the Nordic Region, Stockholm
- 4.12 Valfärdsforum, Stockholm

Jämställdhetssamarbete

- 16.5 Ministermöte om jämställdhetspolitik (MR-JÄM) samt NB8-mötet, Stockholm
Ämbetsmannakommittén (ÄK-JÄM):
- 8.2 Köpenhamn
- 13.6 Köpenhamn
- 29.11 Stockholm
- 12–23.3 Ministerpanel i anslutning till FN:s CSW, New York
- 13.4 Konferens "Jämställdhet och arbetsliv", Stockholm
- 15–16.5 ICMEOs konferens Män och jämställdhet, Stockholm
- 28.11 One year later – the impact of #MeToo from a Nordic-Baltic perspective, Stockholm

Samarbete om arbetslivet

- 13.4 Ministerrådet för arbetsliv (MR-A), Stockholm
Ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A)
- 8–9.3 ÄK-A Stockholm
- 24–25.10 ÄK-A Köpenhamn
- 7–8.3 ÄK-A:s arbetsmarknadssektion i Stockholm
- 18–19.9 ÄK-A:s arbetsmarknadssektion på Färöarna
- 1–2.3 ÄK-A:s arbetsmiljösektion i Köpenhamn
- 27–28.9 ÄK-A:s arbetsmiljösektion på Färöarna
- 5–6.3 ÄK-A:s arbetsrättssektion på Färöarna
- 9–10.10 ÄK-A:s arbetsrättssektion i Helsingfors
- 22.5 De nordiska ländernas, de baltiska ländernas och Polens EU-samordningsgrupp i Bryssel
- 22.5 Nordic conference on integration of foreign borns on the labour market, with special focus on women, Stockholm
- 24.8 Nordic-Baltic Expert Seminar on Fair Competition and Fair Working Conditions, Stockholm
- 15–16.5 Framtidens arbetsmarknad i de nordiska länderna – den teknologiska utvecklingens påverkan på jobben och behoven av kompetens 2018 Stockholm
- 21.11 PIAAC-expertseminarium, Stockholm

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

- 1.6 Ministermöte, MR-lag, Lund
- 28.2 ÄK-lag, Stockholm
- 10.4 ÄK-lag, Köpenhamn
- 1.6 ÄK-lag, Visby

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Gränshinderarbetet

- 1–2.2 Gränshinderrådet, Skåne
- 12.4 Gränshinderrådet, Köpenhamn
- 19–20.6 Gränshinderrådet, Lund
- 25.9 Gränshinderrådet, Köpenhamn
- 31.10 Gränshinderrådet, under NR:s 70 session, Oslo

Konsumentfrågor

Nordisk Konsumentgrupp sammanträdde två gånger under 2018 i Stockholm

Trafik

19–21.02 Kirkenes Conference, Kirkenes, Norge

26.6 Rethinking Infrastructure Financing in the Nordics Seminar, Helsingfors

12–13.11 Nordic Privacy Arena, Stockholm

Samarbete inom gränssäkerhet

27–28.9 Nordic Coast Guard-forumets chefsmöte (Nordic Coast Guard Conference),

Stykkishólmur, Island

Samarbete inom räddningstjänsten

- 14–16.5 ordnade Finland den åttonde nordiska högnivåkursen inom samhällsskydd och beredskap i Helsingfors.
- Ett möte för högre chefer inom räddningstjänsten ordnades i oktober i Stockholm.
- År 2018 sammanträdde den samarbetsgrupp för räddningstjänsten som grundar sig på det nordiska Nordred-avtalet två gånger, på våren i Reykjavik och på hösten i Köpenhamn.
- Det nordiska mötet om förebyggande av bränder hölls i början av september i Köpenhamn.
- Den nordiska samarbetsgruppen (KrisGIS) sammanträdde år 2018 i september i Gävle.
- Det nordiska mötet om statistikföringen av eldsvådor ordnades på Räddningsinstitutet i Kuopio i oktober.

Polissamarbete

De nordiska polisdirektörernas och överdirektörernas årliga möten ordnades i Island i maj och i augusti

Ungdomssamarbete

22–26.8 Nordic Regional Youth Camp: Young Eyes on Sustainability in the Arctic Dimension

26–28.10 Session för Ungdomens Nordiska råd i samband med Nordiska rådets 70 session, Oslo, Norge